

శ్రీ హయగ్రీవాయ నమః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాన్త మహాదేశికాయ నమః.

శ్రీ గోపాలదేశికాహ్నిక ప్రారమ్భః

అఖిలభువనరక్షాసాధనాయానతీక్ష్ణైకమతికలి
విలాసధ్వాన్తతిగ్మాంశుజాతే । నిరుపధికరుణాబ్ధౌ పా
దచూడాఙ్కురామే భవతు పరమభక్తిస్సర్వతన్త్రస్వత
న్త్రే ॥ ౧ ॥ అత్ర్యన్వవాయకలశోదధిపూర్ణచన్ద్రం
శ్రీకృష్ణదేశికపితృవ్యకృపైకపాత్రమ్ । శ్రీవత్సగోత్ర
వరగార్గ్యవివృద్ధబోధం శ్రీకృష్ణదేశికమహం శరణం ప్ర
పద్యే ॥ ౨ ॥ వేదాన్తలక్ష్మణమునిం మమ దేశికేన్ద్రం
వేదాన్తరఙ్గవచసం జగదేకభాగ్యమ్ । వేదాన్తదేశిక
గిరామధిజీవనోక్తిం వేదాన్తయుగ్మవిహృతిం శరణం
ప్రపద్యే ॥ ౩ ॥ శ్రీపాఞ్చరాత్రరక్షోక్తైః ప్రపన్నా
నాం మహాత్మనామ్ । భగవత్పరిచర్యాయాః క్రమస్సం
గృహ్యతేఽధునా ॥ ౪ ॥ * * * * * * * *

బ్రాహ్మేముహూర్తేసమ్ప్రాప్తే నిద్రాం పరి
త్యజ్య సప్తకృత్వో హరిర్హరిరితి శబ్దం కీర్తయన్ తతో మేషపిం
తయం శ్లోచ్ఛాయ ॥ శ్లో ॥ గ్రాహగ్రస్తే గజేన్ద్రే రుదతి సరభ

సంత్రాస్తైర్మారుహ్యాధావన్వ్యఘ్నౌర్ణ్నాలవ్యభూపావ
సనపరికరో మేఘగమ్భీరఘోషః । అబిభ్రాణోరథాఙ్గం
శరమసిమభయం శఙ్ఖచాపౌసఖేటౌ హస్తైఃకౌమోదకీ
మప్యవతుహరిరసావంహసాంసంహతేర్నః ॥ ౧ ॥ త్రా
తస్త్రామిభవభీతిమహార్తిశాన్త్యై నారాయణంగరుడ
వాహనమబ్జనాభమ్ । గ్రాహాభిభూతమదవారణము
క్తిహేతుంచక్రాయుధంతరుణవారిజపత్రనేత్రమ్ ॥ ౨ ॥
ప్రాతర్నమామిమనసావచసాచ మూర్ధ్నాపాదారవి
న్దయుగళంపరమస్యపుంసః । నారాయణస్యనరకార్ణవ
తారణస్యపారాయణప్రవణవిప్రపరాయణస్య ॥ ౩ ॥
ప్రాతర్భజామిభజతామభయఙ్కరన్తంప్రాక్సర్వజన్మ
కృతపాపభయాపనుత్త్యై । యోగ్రాహవక్త్రపతితా
ఙ్ఘ్రిగజేన్ద్రఘోరశోకప్రణాశనకరోధృతశఙ్ఖచక్రః ॥
శ్లోకత్రయమిదంపుణ్యం ప్రాతరుత్థాయయఃపఠేత్ ।
లోకత్రయగురుస్తస్మైదద్యాదాత్మపదంహరిః ॥ ౫ ॥ ఇ
తిహరిశబ్దార్థతయా ప్రసిద్ధంసమస్తపాపహరంభగవ
న్తమనుసన్ధాయనిద్రాన్తాచమనదక్షిణశ్రవణస్పర్శనం
వాతదానీంశక్యం విధాయ.తస్మిన్నేవశయనీయేఽఖి
లహేయప్రత్యనీకకల్యాణైకతానస్వేతరసమస్తవస్తువి
లక్షణానన్తజ్ఞానానన్దైకస్వరూప। స్వాభిమతానురూ
పైకరూపాచిన్త్యదివ్యాద్భుత నిత్యనిరవద్యనిరతిశ

యౌజ్జ్వల్యసౌన్దర్యసౌగన్ధ్య సౌకుమార్య లావణ్యయౌవ
నాద్యనన్తగుణగణనిధిదివ్యరూప ।వత్సల-స్వామిన్-సు
శీల-సులభ-సర్వజ్ఞ-సర్వశక్త-పరమకారుణిక-కృతజ్ఞ-స్థి
రపరిపూర్ణపరమోదార ।ఏవంభూతమార్దవార్జవాద్యా
నన్తకల్యాణగుణగణపరిపూర్ణ । స్వోచితవివిధవిచిత్రా
నన్తాశ్చర్యనిత్యనిరవద్య నిరతిశయసుగన్ధ నిరతిశయ
సుఖస్పర్శ నిరతిశయౌజ్జ్వల్య కిరీటమకుటచూడావతం
సక మకరకుణ్డలగ్రైవేయహార కేయూర కటక
శ్రీవత్సకౌస్తుభముక్తాదామోదరబన్ధనపీతామ్బరకా
ఞ్చీగుణనూపురాద్యపరిమితదివ్యభూషణ । స్వానురూ
పాచిన్త్యశక్తిశఙ్ఖచక్రగదాసిశార్ఙ్గాద్యసఙ్ఖ్యేయనిత్య
నిరవద్యనిరతిశయకల్యాణదివ్యాయుధ । స్వాభిమతని
త్యనిరవద్యానురూపస్వరూపరూప గుణవిభవైశ్వర్యశీ
లాద్యనవధికాతిశయాసఙ్ఖ్యేయకల్యాణగుణగణశ్రీవల్ల
భ ।ఏవంభూతభూమినీళానాయక ।స్వచ్ఛన్దానువృత్తిస్వ
రూపస్థితిప్రవృత్తిభేదాశేష శేషతైకరూపనిత్యనిరవ
ద్యనిరతిశయజ్ఞానక్రియైశ్వర్యాద్యనన్తకల్యాణగుణ
గణశేషశేషాశనగరుడప్రముఖనానావిధానన్త పరిజ
నపరిచారికాపరిచితచరణయుగళ । పరమయోగివాఙ్మ
నసాపరిచ్ఛేద్యస్వరూపస్వభావవివిధవిచిత్రానన్తభో
గ్యభోగోపకరణభోగస్థానసమృద్ధానన్తాశ్చర్యాన

న్త మహావిభవ। అనన్తపరిమాణనిత్యనిరవద్యనిరతిశయ శ్రీవైకుణ్ఠనాథ। నిఖిలజగదుదయ విభవలయలీల అనాలోచిత విశేషాశేషలోకశరణ్య। ప్రణతార్తిహర। ఆశ్రితవాత్సల్యైకజలధే। అనవరతవిదిత నిఖిలభూతజాతయాథాత్మ్య। సత్యకామ। సత్యసఙ్కల్ప। సకలేతరవిలక్షణ। అర్థికల్పక। ఆపత్సఖ। శ్రీమన్నారాయణ। అణుపరిమాణత్వ దేహేన్ద్రియాది విలక్షణత్వజ్ఞానానన్దస్వరూపోహం త్వదేకశేషః। త్వదేకనియామ్యః। త్వదేకాధారః। త్వదేకశరణః। త్వదేకప్రాప్యకశ్చాస్మీతి పూర్వరాత్రిమనుసంహితప్రకారేణానుసన్ధాయ॥ * * * * * * * *

భగవానేవస్వనియామ్య స్వరూపస్థితిప్రవృత్తి స్వశేషతైకరసేన మయా స్వకీయైశ్చోపకరణై స్స్వారాధనైకప్రయోజనాయపరమపురుష స్సర్వశేషీ స్వశేషభూతం యోగంకారితవానితిసాత్త్వికత్యాగం కృత్వా। కృతఞ్చకరిష్యామీతి భగవన్నిత్యేన—భగవత్ప్రీత్యర్థేన మహావిభూతిచాతురాత్మ్య భగవద్వాసుదేవపాదారవిన్దార్చనేనయోగేనభగవత్కర్మణాభగవాన్ప్రియతాంవాసుదేవ ఇతి యోగంసమాపయేత్॥

—శ్రీ అథాభిగమనమ్. శ్రీ—

॥ శ్లో ॥ ఉత్థాయ శయనే తస్మిన్నాసీనో నియ

తేన్ద్రియః । త్రస్తనిర్విణ్ణహృదయో వ్యర్థంపీత్యగతంవ
యః॥౧॥ తాపత్రయేణ చాక్రాన్తస్సీవేత్రాధ్యాత్మికాది
నా। దావజేనాగ్నినాలీఢా భ్రామ్యన్నివవనేమృగః॥౨॥
సంసారసాగరాన్తస్థో లూనపక్షఇవాణ్డజః। అపశ్యన్ని
ర్గమోపాయమనాగామిష్వపిజన్మసు ॥ ౩ ॥ అకార్యై
రతిభీభత్సైః క్రియమాణైః కృతైరపి । లజ్జితశ్చ విషణ్ణ
శ్చ స్మర్యమాణైస్స్వకర్మభిః ॥ ౪ ॥ అవినీతమశేషాగ్హా
మసద్గుణగణాకరమ్ । అవధార్య స్వమాత్మానమవిదా
ద్యశుభాశ్రయమ్ ॥ ౫ ॥ దహ్యమానేన్ధనాన్తస్థో
విస్ఫుటన్నివ కీటకః । అలబ్ధనిర్గమస్త్రస్తస్సద్యోమరణజ
న్మనోః ॥ ౬ ॥ విహ్వలశ్చ విషణ్ణశ్చ విమృశన్స్వ
మిమాం దశామ్ । చిన్తయన్ప్రశమంచేషమాచర
న్ప్రియమాత్మనః ॥ ౭ ॥ సంసారచక్రమారోప్య
బలిభిః కర్మరజ్జుభిః । కాలేనాకృష్యమాణస్య జఙ్గమస్థా
వరాత్మనః ॥ ౮ ॥ అహో మే మహతీ యాతా నిష్ఫ
లా జన్మసన్తతిః । అనారాధితగోవిన్దచరణామ్బురుహ
ద్వయా ॥ ౯ ॥ అనాస్వాదితసత్కర్మజ్ఞానభక్తిసు
ధారసా । అదృష్టానన్తసంసారసాగరోత్తరణప్లవా ॥౧౦॥
శ్రీపతిస్మృతిత్యాదితా శైవసమాచారపరాఙ్ముఖీ। అనుపా
సితసద్వృద్ధా స్వీకృతాసత్సమాగమా ॥ ౧౧ ॥ అస
మ్పాదితశుశ్రూషా గుర్వాచార్యపితృష్వపి । త్యక్త్వ

ర్ణసమాచారా భ్రష్టా వైదికవర్త్మనః ॥ ౧౨॥ నిజకర్మ
జదేవాదిదేహాధ్యస్తాత్మభావనా । తద్భావనానుగో
ద్భూతసుఖదుఃఖవ్యవస్థితిః ॥ ౧౩ ॥ అనుద్భూతస్వ
యాథాత్మ్యజ్ఞానజోత్తమనిర్వృతిః । పశువత్ప్రాకృ
తైరేవ గుణైరధికనిర్వృతా ॥ ౧౪ ॥ నధర్మనిష్ఠా
నాత్మజ్ఞా నాపిభక్తియుతాహరౌ । నోద్యుక్తాభక్తి
హీనత్వాత్తత్ప్రక్రియాస్వర్చనాదిషు ॥ ౧౫ ॥ కర్మ
భిఃపుణ్యపాపాఖ్యైరవిద్యాపరనామభిః । ధూమైరివా
ఽర్చిరాగ్నేయం జ్ఞానమావృత్య దేహినః ॥ ౧౬ ॥
భూషయిత్వా స్వకం దేహం శబ్దాద్యైస్సుప్రశస్తమై
ర్గుణైః । దర్శయిత్వా స్వసౌన్దర్యమాత్మనైవేక్షమాణ
యా ॥ ౧౭॥ నిరస్తాతిశయాహ్లాదసుఖభావైకలక్షణాః । సం
ఛాద్య స్వగుణైరేవ స్వరూపం పరమాత్మనః ॥ ౧౮॥ గుణ
మయ్యా ప్రకృత్యాఖ్యా భగవన్మాయయాఽనయా । స్వాపం
లీనాననన్తజీవకృతకర్మానురూపతః ॥ ౧౯ ॥ గుణ
త్రయాశ్రయానన్తవిచిత్రపరిణామయా । అతిదు
స్తరయాదేవ ప్రపత్తిరహితాత్మభిః ॥ ౨౦॥ ప్రలో
భ్యమానా సతతం తయైవాత్యన్తనిర్వృతా । అజానతీ
తుస్వహితం మూకస్వప్నానుకారిణీ ॥ ౨౧ ॥ నిష్ప్రదీ
పే నిరాలమ్బే నిశ్ఛాయే నిరపాశ్రయే । ద్రాఘీయ
స్యశుభే మార్గే యమస్య సదనం ప్రతి ॥ ౨౨॥ గచ్ఛ

తో మే౽సహాయస్య వర్ధయన్తి భయం మహత్ । అతీతా
పిసదైవైషా తిష్ఠతీవపురోమమ ॥ ౨౩॥ గతాయాస్త్వీ
దృశం రూపం వర్తమానేపి జన్మని । తస్యైవ సుమ
హానాత్మా గతఃక్షణఇవాల్పకః ॥ ౨౪ ॥ అలబ్ధసు
ఖసంస్పర్శముక్తాఘౌఘనిర్వృతిః । వినైవహరిపా
దార్చామహోపశ్యతపవమే ॥ ౨౫ ॥ కిం కరిష్యామి
పదయోర్నిపతిష్యామి కస్యను । దుస్తరాం మద్దశామే
తాం కథయిష్యామి కస్య వా ॥ ౨౬ ॥ ఇతి నిర్విణ్ణో
భూత్వా॥ ఇతఊర్ధ్వమహం తావద్యావజ్జీవం శ్రి
యశ్శ్రియః । పదయోరర్చనాం కర్తుం యతమానస్స
మాహితః ॥ ౨౭॥ అభిగచ్ఛన్హరిం ప్రాతఃపశ్చాద్ద్రవ్యా
ణిజార్జయన్ । అర్చయంశ్చతతోదేవం తతోమన్త్రాఞ్
జపన్నపి ॥ ౨౮ ॥ ధ్యాయన్నపి పరం దేవం కాలే
ష్వేతేషు పఞ్చసు । వర్తమానస్సదాచైవం పాఞ్చకా
లికవర్త్మనా ॥ ౨౯ ॥ స్వార్జితైర్గన్ధపుష్పాద్యైర్భక్ష్యైర్భోజ్యైశ్శ
క్త్యనుసారతః । ఆరాధయన్హరిం భక్త్యా గమయిష్యా
మివాసరాన్ ॥ ౩౦ ॥ ఇతి సాత్త్వికధృతిమవలమ్బ్య—
కృతంచకరిష్యామిభగవన్నిత్యేన భగవత్ప్రీత్యర్థేన మ
హావిభూతిచాతురాత్మ్యభగవద్వాసుదేవ పాదారవి
న్దార్చనేన అనేన అభిగమనేన భగవత్కర్మణా భగవ
న్తంవాసుదేవమర్చయిష్యామిభగవతో బలేన—భగ

వతో వాసుదేవస్యేత్యనుసన్ధాయ. ॥ భగవానేవ—ర
సేన మయా స్వకీయైశ్శోపకరణైస్స్వారాధనైకప్రయో
జనాయ పరమపురుషస్సర్వశేషీస్వశేషభూతమిదమ
భిగమనాఖ్యం కర్మకారయతీత్యనుసన్ధానరూపం సా
త్త్వికత్యాగం కృత్వా ॥ కరిష్యమాణకైఙ్కర్యప్రతిబన్ధక
నివృత్త్యర్థం ॥ శ్లో ॥ శతత్క్రియావిరోధీని ప్రాచీనాన్యశు
భాని మే । కర్మాణ్యనన్తాన్యచ్ఛేద్యాన్యనాదీన్యశుభీన్యపి ॥
స్వయమేవ కృపయా దేవో వినాశ్యాస్మన్మనోరథాన్ ।
పూరయత్వితి సమ్ప్రార్థ్య మన్త్రమేతముదీరయేత్ ॥
ఇత్యుక్తక్రమేణ ॥ శ్లో ॥ త్వదీయారాధనకామోఽయం వ్ర
తం చరితుమిచ్ఛతి । సఙ్కల్పసిద్ధైర్భగవన్త్వరయా
స్య మనోరథాన్ ॥ ౨ ॥ ఇతి మన్త్రేణ సదాచార్యో
పదిష్టేన ప్రతిబన్ధకనివృత్తిం సమ్ప్రార్థ్య ॥ నిర్విఘ్న
కైఙ్కర్యహేతుభూతం భగవత్ప్రసాదసిద్ధ్యర్థం భ
గవన్తం ధ్యాతుకామస్తదర్థం స్వాచార్యప్రభృతిభ
గవత్పర్యన్తగురుపరమ్పరాప్రపదనపూర్వకం భగ
వన్తం ప్రపద్యాఖిలహేయేత్యాదినా పూర్వోక్తప్ర
కారేణ భగవన్తం ధ్యాత్వా ॥ సవ్యం పాదమిత్యుక్త
రూపేణవా ధ్యాత్వా ॥ శ్లో ॥ ఓం నమో వాసుదేవాయ
నమస్సఙ్కర్షణాయ తే । ప్రద్యుమ్నాయ నమస్తుభ్య
మనిరుద్ధాయ తే నమః ॥ ౧ ॥ నమో నమః కేశవాయ

నమో నారాయణాయచ । మాధవాయ నమస్తేచ గోవిన్దాయ నమస్తతః ॥ ౨ ॥ విష్ణవేచ నమస్తుభ్యం నమస్తే మధుసూదన । నమస్త్రివిక్రమాయాథ వామనాయ నమస్తతః ॥ ౩ ॥ శ్రీధరాయ నమస్తస్మై హృషీకేశాయ ఓన్నమః । నమస్తే పద్మనాభాయ నమోదామోదరాయచ ॥ ౪ ॥ నమస్తే మీనరూపాయ కమఠాయ నమోనమః । నమోస్త్వాదివరాహాయ నారసింహాయతే నమః ॥ ౫ ॥ నమో వామనరూపాయ నమోరామాయతే నమః । కుఠారజ్యాహలాస్త్రాయ నమఃకృష్ణాయ వేధసే । కల్కివిష్ణో నమస్తుభ్యం సర్వం సప్రణవం స్మరేత్ ॥ ఇతిపారమేశ్వరోక్తప్రకారేణ సఙ్కీర్త్య । ఓంశ్రియైనమః । ఓం భూమ్యైనమః । ఓం నీళాయైనమః । ఇత్యాదిక్రమేణ దేవ్యాదీనన్యాంశ్చ సఙ్కీర్త్య ॥ సత్సఙ్గాదితి శ్లోకద్వయమపి సఙ్కీర్త్య । పూర్వాచార్యప్రణీతస్తోత్రాణ్యపి శ్రుత్వా తామపిహస్తజనకేనోచ్చైస్స్వరేణ సఙ్కీర్త్య । తతః కాలోచితస్వాధ్యాయాది మన్త్రజపం పశ్చిమయామకర్తవ్యవేదాభ్యాసం కుర్యాత్ । తతస్స్వాధ్యాయమానసాన్వయం ॥ శ్లో ॥ స్వాధ్యాయాత్త్వేన సర్వేషాం సన్ధ్యాత్ పరికీర్తితం । భగవన్తముపాసితుం జిగమిషుశ్శ్రీహరిర్హరిరితి కీర్తయన్ తల్పా

మత్థాయ నమః క్షితిధరాయేతి మన్త్రేణ క్షితిధరం మహావరాహమనుధ్యాయన్ వామపాదం భూమౌ విన్యస్య॥శ్లో॥నమోస్తుప్రియదత్తాయై తుభ్యం దేవివసున్ధరే। త్వంమాతా సర్వలోకానాం పాదస్పర్శంక్షమస్వమే। ఇతిభువం ప్రపద్య పదక్రమానుచరిష్యన్॥ విష్ణోఃక్రమోస్యభిమాతిహా గాయత్రేణచ్ఛన్దసాపృథివీమనువిక్రమే నిర్భక్తస్సయంద్విష్మో।విష్ణోఃక్రమోసాత్యేవాక్రామామి। స్విష్టఇతిపాదన్ప్రియాధిదైవతం త్రివిక్రమంధ్యాయేత్ । ఏవసన్ధ్యాపూర్వకాలకర్తవ్యక్రమః॥ * * * *

తతస్సాఙ్గవీయ తిలదర్భవస్త్రదృష్టాదృష్టార్థం స్నానోపకరణం సర్వంసమ్భృత్యతమస్తిరోహితదుష్టజన్తుపలాయనార్థంనిర్గమమార్గంసజ్ఞాల్య కేశవమనుధ్యాయన్ సఙ్కీర్తయన్ గృహాన్నిర్గత్య శుద్ధదేశే నిక్షిప్త స్నానోపకరణస్సాన్వత్రిమాదిభ్యోనైఋత్యాం దిశిద్విత్రేషుపాతప్రమితాం భువమతిక్రమ్య ఫాలకృష్టవల్మీకాదివ్యతిరిక్త పరిశుద్ధ దేశాన్మృదమాదాయశౌచస్థలేయత్రక్వచిద్వానిధాయ॥ తతోమూత్రపురీషాదికుర్యాత్ ॥ నిఋఋతింగతః॥ శ్లో॥ కృత్వా యజ్ఞోపవీతన్తు కర్ణేసవ్యేజ్నివీతకమ్। మలమూత్రం త్యజేద్విప్రశ్శిరః ప్రావృత్య వాససా ॥ ౧॥ ఉదఙ్ము

ఖోదివాసన్ధ్యం రాత్రౌ చేద్దక్షిణాముఖః । అయాజ్ఞి
యైస్తృణైర్భూమిం సఞ్ఛాద్యోదస్తవస్త్రధృత్ ॥ ౨ ॥
శ్శిరసాచ్ఛాద్యసరహితో విణ్మూత్రే విసృజేద్ద్విజః । సస్యే
గర్తేబిలేతోయే పాషాణేతులసీవనే ॥ ౩ ॥ వృక్షమూ
లేదర్భమూలే శాడ్వలే జనసంసది । దేవాలయేతత్స
మీపే దేవోద్యానేఽనిలాన్తికే ॥ ౪ ॥ స్త్రీసన్నిధౌ మ
హాకూపే తటాకే పర్వతేఽశుచౌ । పురీషగర్తే వాప్యా
దౌ శ్మశానేతు గృహాఙ్గణే ॥ ౫ ॥ గృహారామేనదీతీ
రే గోష్ఠేభస్మనివర్త్మని । ఊషరేఫాలకృష్టేచ ఛా
యాయాం వహ్నిసన్నిధౌ ॥ ౬ ॥ ఏతేషునోత్సృజేన్ని
త్యం మలమూత్రే ద్విజోత్తమః । ఇత్యాదినిషిద్ధప్రదే
శ వ్యతిరిక్తప్రదేశే దక్షిణకర్ణనిక్షిప్తబ్రహ్మసూత్రః । ది
వాసన్ధ్యయోరుదఙ్ముఖః । రాత్రౌదక్షిణాముఖః ।
ప్రావృతశిరాః పిహితాననశ్చభూమిమయాజ్ఞీయతృ
ణాదినా ప్రచ్ఛాద్య దేవాలయ నదీ గోబ్రాహ్మణాగ్ని
వాయ్వశ్వత్థాద్యనభిముఖో మౌనాదినియమయుక్తో
వామ హస్తేన మేహనంగృహీత్వా విణ్మూత్రే విసర్జనం
కృత్వాఽయాజ్ఞీయకాష్ఠాదినా పురీషలేపనం వామహ
స్తేననిహృత్యదక్షిణేనహస్తేనపూర్వస్థాపితమృదం గృ
హీత్వా శౌచస్థలంగత్వా గుదలిఙ్గ పాదహస్తశౌచా
ర్థంపూర్వస్థాపితాం తదాస్థాపితాం వా మృదం చతు

ర్ద్ధాభిర్జ్యేష్ఠాపయిత్వా । ఉదఙ్ముఖఃపరిచారకేణోద్ధృ
తజలప్రక్షేపపూర్వకం శౌచం కుర్యాత్ ॥ మూత్ర
పురీషయోర్యుగపత్ప్రవృత్తౌ పురీషస్య ప్రథమం క్రమే
ణ ప్రవృత్తౌ యథాక్రమం శౌచం కుర్యాత్ ॥ అత్ర
విణ్మూత్రయోస్సామాన్యే పఞ్చమృత్తికాభిర్మూత్రశౌ
చం కుర్యాత్ । పఞ్చదశభిర్ద్వాదశభిర్వా దశభిర్వా గు
దశౌచం కుర్యాత్ ॥ గుదలిఙ్గాన్యతరశౌచానన్తరం
పఞ్చపఞ్చమృత్తికాభిర్వామహస్తం ప్రక్షాళ్యానన్త
రం శౌచం కుర్యాత్ ॥ మూత్రశౌచే ఆర్ద్రామలకమా
త్రమృత్తికాః । గుదశౌచే ప్రథమా మృత్తికా ప్రసృ
తిమాత్రా । ద్వితీయాశ్చ తదర్ధప్రమాణాః । ఇతరాస్తు
ఆర్ద్రామలక ద్విగుణాస్త్రిప్రమాణా । సర్వత్ర గుదలి
ఙ్గశౌచేషు ప్రతిమృత్తికమన్తరాన్తరా వామహస్తం
మృజ్జలాభ్యాం ప్రక్షాళయేత్ । కట్యాదౌ మలసమ్బ
న్ధే జాఙ్ఘాయాం సప్తమృత్తికా దేయాః । సర్వత్ర శౌ
చే వామహస్తముభయజాన్వన్తర్దక్షిణఞ్చ దక్షిణజా
నుబహిః కుర్యాత్ ।ఉద్ధృత్య వామం దశభిః పాదౌ ప్ర
త్యేకం సప్తభిస్సహ కరౌ దశభిస్సప్తభిర్వా శోధయేత్ ॥
మూత్రమాత్రప్రవృత్తౌ పఞ్చభిస్తిసృభిర్వా లిఙ్గశౌ
చం కుర్యాత్ । పఞ్చ వామహస్తే పాదయోశ్చతిస్రస్తిస్రో
దో దేయాః । ఇదమహశ్శౌచమ్ । అహశ్శౌచాపేక్ష

యాం రాత్రావర్ధం పథిపాదః । స్త్రీణామర్ధం బ్రహ్మచారిణో ద్విగుణమ్ । వనస్థయత్యోశ్చతుర్గుణమ్ ॥ యథాశక్త్యాతురస్య ॥ ఏవం ధర్మశాస్త్రోద్యుక్తస్వవర్ణాశ్రమాచారవ్యవస్థాద్యనుగుణదృష్టార్థమృత్సఙ్ఖ్యావర్ణపరిమాణాదినియమాత్ । గన్ధలేపక్షయకరమర్శః । పీడారహితం శౌచం కుర్యాత్ । వాపీకూపతటాకాడా బాహ్యదేశాన్మృదం నాహరేత్ । మణిబన్ధాత్పరతో జలే మృత్తికాం గృహీత్వా శౌచం కుర్యాత్ । జలస్యారత్నిమాత్రాత్పరతస్థలే స్థిత్వా శౌచం కుర్యాత్ । తతః మూత్రే చతురష్టౌ వా పురీషేఽష్టౌ ద్వాదశ వా । వామభాగే ఆసీనో గండూషాన్కృత్వా అన్తర్జానుగతకరయుగ్మః స్వసూత్రసంహితాద్యుక్తప్రకారేణ విణ్మూత్రోత్సర్జనే । తత్రాయమిత్యుక్తరీత్యా । మూత్రపురీషోత్సర్జనే త్రిరాచమ్య ద్విఃపురీషే త్రిర్వాఽచమ్య ఆచమనద్వయపూర్వకం ॥ శ్లో ॥ షోడశాఙ్గులదీర్ఘైస్తువక్రగ్రన్థివివర్జితైః । అర్కాన్యగ్రోధఖదిరకఞ్జకకుభాదయః ॥ శిరీషామ్రారాశ్వత్థప్లక్షదర్భాశ్చైవైణవాః । ఇత్యుక్తలక్షణానిదన్తకాష్ఠానిసచ్ఛిన్నాద్దైవతేన । శ్లో ॥ ఆయుర్బలం యశోవర్చః ప్రజాఃపశువసూనిచ । బ్రహ్మప్రజ్ఞాఞ్చ మేధాఞ్చ త్వన్నో దేహి వనస్పతే ॥ ఇతిమన్త్రేణాఽభిమృశ్య గృహ్ణీయాత్ । కాష్ఠాలాభే కా

స్తనిషేధతిథిషు చ తత్తత్పత్రం తృణం వా ఏకాదశ్యమావాస్యయోశ్చ జమ్బ్వప్లక్షామ్రపర్ణాన్యేవ గృహ్ణీయాత్ । నాన్యత్ । ఆయుర్బలమితి మన్త్రేణ గృహీత్వా తేనైవ మన్త్రేణావకుణ్ఠశిరాః భోజనే యావన్తో నియమాస్తావన్నియమసహితో దన్తధావనం కుర్యాత్ । జిహ్వానిర్లేఖనం చ కృత్వా దన్తకాష్ఠం ప్రక్షాళ్య నిఋఋత్యాం దిశి శుద్ధదేశే నిరస్య షోడశగండూషాన్కృత్వా । దన్తధావనాసమ్భవే ద్వాదశగండూషాన్కృత్వా ద్విరాచమ్య తతో భగవద్భాగవతాధిష్ఠితం తీర్థం గత్వా తీరం సంశోధ్య మృద్వారిభిస్సుప్రక్షాళితపాణిపాదః । సమాచమ్య । త్రిః ప్రాణానాయమ్య గురుపరమ్పరాస్మరణపూర్వకం ॥ స్వశేషభూతేన మయా—స్వయమ్ ॥ హరిః ఓం తత్ శ్రీగోవిన్దేత్యాద్యస్యాం శుభతిథౌ శ్రీమన్నారాయణప్రీత్యర్థం కర్మణ్యతాసిద్ధ్యర్థం తీర్థే । నద్యాం వా । ప్రాతస్స్నానం కరిష్య ఇతి సఙ్కల్ప్య । అస్త్రాభిమృష్టకాష్ఠాదినా మూలమన్త్రేణ శుద్ధదేశాత్ మృదమాదాయ ద్విధా విభజ్య । తీరే । నిధాయాఽభ్యుక్ష్య । ఏకేనార్ధికేన భాగేన దేహం సర్వతః ప్రక్షాళ్య । నిమజ్జ్యోత్తీర్యాచమ్యాసీనో భగవన్తం ధ్యాయన్ మూలమన్త్రేణ ప్రాణాయామత్రయం కృత్వా । అన్యం మృద్భాగమాదాయ । దక్షి

ణపాణినావామపాణితలస్యాదౌమధ్యేఽన్తేచ । త్రి
ధా కృత్వా పృథక్పృథక్సమ్ప్రోక్ష్య । మూలమ
న్త్రేణాభిమన్త్ర్య త్రివిమభాగేనాఽఽవాహ్యమానగఙ్గా
యాః పీఠమన్తర్వారిణి కల్పయిత్వా। మధ్యమేన ద
శదిగ్బన్ధనమస్త్రమన్త్రేణ సఙ్ఛోటనం కృత్వా స్నా
నవిఘ్నకరాన్నిరస్యాన్తిమేన భాగేన పాణిభ్యాం
మూలమన్త్రేణ స్వగాత్రమనులిప్య జలం ప్రవిశ్య
కల్పితపీఠే ॥ శ్లో ॥ ఆవాహయామి త్వాం దెవి స్నా
నార్థమిహ సున్దరి । ఏహి గఙ్గే నమస్తుభ్యం సర్వతీర్థ
సమన్వితే ॥ ఇత్యుదకాఞ్జలినా గఙ్గామావాహ్యోద
కాఞ్జలిమాదాయ ॥ శ్లో ॥ విష్ణువామపదాఙ్గుష్ఠ నఖ
స్రోతోవినిసృతే। తద్భక్తివిఘ్నరూపాత్త్వం గఙ్గే మాం
మోచయైనసః ॥ ఇత్యుక్త్వోదకాఞ్జలిం దత్వా మూ
లమన్త్రేణ స్వాత్మానం ప్రోక్ష్య। పరిషిచ్య నిమగ్నో
భగవత్పాదారవిన్దన్యస్తశిరస్కో యావచ్ఛక్తి మూల
మన్త్రం జపిత్వా। ఆదిత్యమణ్డలస్థం హరిం ధ్యా
త్వా అభివీక్ష్య । ఉత్తీర్య దక్షిణపాదం జలే వా
మపాదం స్థలే నిధాయాఽఽసీనో ద్విరాచమ్య తీరస్థో వ
స్త్రఖణ్డాన్యేన శిరోఙ్గాని సమ్మృజ్య। వ్యాహృతిభిః॥
శుచీవో హవ్యా — పావకా ఇతి మన్త్రేణ శుద్ధం
వాసః ప్రోక్ష్య — దేవస్య త్వా — ఆదద ఇత్యాదా

య ॥ ఉదుత్యంజాతవేదసం— సూర్యం—ఇత్యా శ్రి దిత్యాయపరిదర్శ్య అవధూతగ్—అరాతయః—ఆవహన్తీవితన్వానా—శ్రియమావహ । ఇత్యుచ్చార్య॥ ఉపవీతం నివీతం కర్ణేనిధాయ కౌపీనం ధృత్వా జఙ్ఘేమృదాసంశోధ్య హస్తౌ ప్రక్షాళ్య ॥ వస్త్రం ధృత్వా ఉత్తరీయమపి ధృత్వా మన్త్రస్నానంకుర్యాత్ ॥స్నానవస్త్రం నిష్పీడ్యస్వపార్శ్వే నిక్షిపేన్న పురతః । వక్ష్యమాణప్రకారేణోర్ధ్వపుణ్డ్రధారణాదికుర్యాత్ ॥ అథ ధర్మశాస్త్రోక్తస్నానవిధిః ప్రసంగాల్లిఖ్యతే ॥ పాదప్రక్షాళనసఙ్కల్పాన్తం పూర్వవత్కృత్వా ॥ శ్లో ॥ సమస్తజగదాధార శఙ్ఖచక్రగదాధర । దేవ దేహిమమానుజ్ఞాం యుష్మత్తీర్థనిషేవణే ॥ ఇతి భగవన్తమనుజ్ఞాప్య । జలం ప్రవిశ్యత్రిర్నిమజ్జ్య।ఉదుత్తమం—స్యామ—అస్కభ్నాద్యాం - వ్రతాని ॥ యత్కించేదం—రిరిషః—కితవాసో—ప్రియాసః॥అవతేహేడో వరుణ -కృతాని—తత్త్వాయామి —ప్రమోషీః ॥ ఇతి వరుణసూక్తం జపిత్వా ॥ హిరణ్యశృఙ్గమితి ద్వాభ్యామవగాహ్య । సుమిత్రానఆప ఓషధయసన్త్వితి త్యాత్మానమభిషించ్య ॥ దుర్మిత్రాస్తస్మై భూయాసుః—ద్విష్మః।ఇతిజలంహస్తాభ్యాంతీరే త్రిఃనిక్షిప్య । నమోఽగ్నయే—అద్భ్యఇతి తీర్థాధిష్ఠే

వతం శ్రీపతింప్రణమ్య ॥ యదపాం క్రూరం—గచ్ఛ
తాదితి।జలస్థో మేధ్యాంశం దక్షిణతో నిరస్య ॥ అత్యా
శనాత్ —సలోకతామితి।ఋగ్భ్యాం తోయం త్రిరా
లోడ్య హస్తాయామప్రమాణం చతురశ్రం తీర్థపీఠంస
మాలిఖ్యతత్ర।ఆవాహయామిత్వాం —సమన్వితేఇతిగ
ఙ్గాముదకాఞ్జలినాఽవాహ్య॥శ్లో॥విష్ణుపాదాబ్జసంభూ
తే గఙ్గే త్రిపథగామిని । ధర్మప్రదేతి విఖ్యాతే పాపం
మేహరజాహ్నవి॥ఇతి గఙ్గాం సమ్ప్రార్థ్య। విష్ణువామ
పాదాంగుష్ఠ।ఎనసఇత్యుదకాఞ్జలినాఽర్ఘ్యం దత్వా
శ్లో ॥ నన్దినీ నళినీ సీతా మాలతీచ మలాపహా । వి
ష్ణుపాదాబ్జసంభూతా గఙ్గా త్రిపథగామినీ ॥ భాగీర
థీ భోగవతీ జాహ్నవీ త్రిదశేశ్వరీ । ద్వాదశైతాని
నామాని యత్రయత్ర జలాశయే ॥ స్నానకాలే పఠే
న్నిత్యం తత్రతత్ర వసామ్యహమ్ । ఇతి ద్వాదశగ
ఙ్గానామాని సఙ్కీర్త్య ॥ శ్లో ॥ గఙ్గేచయమునేచైవ
గోదావరి సరస్వతి । నర్మదే సిన్ధుకావేరి జలేస్మిన్ స
న్నిధిం కురు ॥ ఇతిసాన్నిధ్యంసంప్రార్థ్య॥ ఇమమ్మే గ
ఙ్గేయమునే— మయా ॥ ఇతి పుణ్యతీర్థాన్ సంస్మృ
త్య ॥ శ్లో ॥ పుష్కరాద్యాని తీర్థాని గఙ్గాద్యాస్సరి
తస్తథా । ఆగచ్ఛన్తుమహాభాగా స్నానకాలేసదా
మమ ॥ ఇత్యుక్త్వా ॥ ఆపోఅస్మాన్—ఏమీతి ॥ నిమ

జ్యస్నాత్వా ॥ ఆపోహిష్ఠేతి తిసృభిర్హిరణ్యవర్ణా ఇ
తిచతసృభిః।పవమానానువాకేనచ।ప్రోక్ష్య ।అఘమర్ష
ణ సూక్తస్యాఘమర్షణ ఋషిః॥అనుష్టుప్ఛన్దః ॥ భా
వవృత్తో దేవతా । జపేవినియోగః ॥ తీర్థే నిమజ్య।ఋ
తంచేతి । షడ్వాక్యంద్వాదశఅష్టౌవాత్రిర్వాయథాశ
క్త్యావృత్త్య। భగవన్తంశ్రీమన్నారాయణం ధ్యాత్వా।త
త్పాదాబ్జాన్నిపతితాంస్వమూర్ధ్నిగఙ్గాంధ్యాత్వా త
యాబాహ్యాభ్యన్తరంమలంసంక్షాళ్య యత్పృథివ్యా
గ్ంరజస్స—సంశోధ॥ఇత్యఞ్జలినాజలంగృహీత్వాశిరస్య
భిషించ్య॥ ఆర్ద్రంజ్వలతి—స్వాహా॥ఇతిజలంపీత్వా ॥అ
కార్యకార్యవకీర్ణీ—అఘమర్షణఇతిద్వాభ్యాం ॥ ప్రో
క్ష్యాచమ్య ॥ యథావిధిస్నానాఙ్గదేవర్షిపితృతర్పణం
కృత్వా।వామంపదంస్థలే।దక్షిణంజలేనిధాయాఽఽసీనో
ద్విరాచమ్య వస్త్రఖణ్డాభ్యాంశిరోఽఙ్గఞ్చ।ప్రత్యే
కంసమ్మృజ్య । పూర్వవత్ వస్త్రపరిధానాదికృత్వాద్వి
రాచమ్య।స్నానవస్త్రంనిపీడ్యమన్త్రికం ॥శ్లో॥ఉచ్ఛిష్ట
భాగినోదాసాఃయేమృతాస్తేత్వమన్త్రికం।తృప్యన్తుతను
తాంప్రాప్తామమసబన్ధినోమృతాః।ఇతిమన్త్రేణవా। చ
తుర్గుణీకృత్యనిష్పీడ్యమణిబన్ధేనిధాయ।ఉపవీతీ ।ద్విరా
చమేత్ । ఉష్ణోదకాఽప్రతిషిద్ధదినేష్వశక్తశ్చేదు
ష్ణోదకేనస్నాయాత్ ఉపహతశ్చేన్నోష్ణోదకేన స్నా

యాత్ । వారుణస్నానాऽశక్తౌ అశిరస్కంస్నా
యాత్ ।తదశక్తౌ కాపిలస్నానమ్ ।శ్లో॥ ఆసీనఃపునరప్యే
వంమన్త్రైస్స్నానంసమాచరేత్ ।జపంపవిత్రంమన్త్రం
స్వం ప్రాణాయామసమన్వితమ్ ॥ అసఙ్ఖ్యేయాశుచిస్ప
ర్శందూషితైర్బాహ్యవారిభిః । స్నాతస్యాపిభవేదేత
త్స్నానమన్యస్యకింపునః ॥ఇతివజ్జీవంశేశ్వరోక్తంమూ
లమన్త్రైఃప్రాణాయామజపరూపమన్త్రస్నానమ్ ॥ శం
నఆపస్తుద్రుపదా । ఆపోహిష్ఠా । అఘమర్షణమ్ । ఇ
త్యుక్తమన్త్రైణస్నానంవా ।శ్లో॥ ముఖంకరద్వయోపే
తంపాదౌకటితటావధి ॥ ఇత్యుక్తపఞ్చాఙ్గస్నానంతత్త
చ్ఛాస్త్రోక్తంపార్థివంవాయవ్యం।భవ్యం।స్నానం।శ్లో॥ఖ
స్థితంపుణ్డరీకాక్షంమన్త్రమూర్తింహరింస్మరేత్ । అ
నన్తాదిత్యసఙ్కాశంవాసుదేవంచతుర్భుజమ్ ॥ శఙ్ఖచ
క్రగదాపద్మధారిణంవనమాలినమ్ । కేయూరహారిణం
దేవంసువర్ణమకుటోజ్జ్వలమ్ ॥ ధ్వజవజ్రాఙ్కుశాలక్ష్య
పాదపద్మంసునిర్మలమ్ । తత్పాదోదకజాంగఙ్గాంనిపత
న్తీంస్వమూర్ధని ॥ చిన్తయేద్బ్రహ్మరన్ధ్రేణప్రవిశన్తీంస్వ
కాంతనుమ్ ॥ తయాసంక్షాళయేత్సర్వంబాహ్యమా
భ్యన్తరంమలం । తత్క్షణాద్విరజామర్త్యోజాయతేస్ఫ
టికోపమః । ఇదంమానసికంస్నానం మన్త్రాచ్ఛతగు
ణంస్మృతమ్ ॥ఇత్యుక్తమానసికస్నానమిత్యేతాని యా

థాసమ్భవం కృత్వాఽస్త్రమన్త్రేణ వామపాణితలం
సంశోధ్య ప్రణవేన మృదం నిధాయ। గన్ధద్వారేతి । శ్వేత
మృత్సేచనం కృత్వాఽస్త్రమన్త్రేణ దశసుదిక్షు రక్షాం
కృత్వా ప్రణవేన సమ్మిశ్రం కృత్వా మూలమన్త్రేణాభి
మన్త్ర్య యథాసమ్ప్రదాయం నృసింహబీజం విలిఖ్య ॥
ఓం భగవాన్పవిత్రం వాసుదేవః పవిత్రగ్ం శతధారగ్ం స
హస్రధారమపరిమితధార వారిష్టమచ్యుతమచ్ఛిద్రమన
న్తమక్షయ్యమవ్యయం పరమం పవిత్రం భగవాన్వాసు
దేవః పునాతు ॥ ఇతితీర్థం నిస్రావ్య తర్జన్యా మృదం జలై
శ్చైకీకృత్య భగవత్పాదయుగళం స్మృత్వా ॥ విష్ణోర్నుకం
వీర్యాణి— త్రేదోరుగాయ। ఇతిమన్త్రేణ పఞ్చోపనిష
న్మన్త్రైర్మూలమన్త్రేణ చాభిమన్త్ర్య । ద్వాదశాక్ష
రేణోఽష్టం సంప్రార్థ్య । విష్ణోరరాటమసీత్యాదిభిస్స
ప్తభిర్వైష్ణవైర్మన్త్రైశ్చాభిమన్త్ర్య తర్జన్యా ప్రణవేన
మూర్ధ్ని కించిన్న్యస్య। గృహస్థస్యానామికయా బ్రహ్మ
ణస్యానామికయా ఇత్యాద్యుక్తాశ్రమవర్ణవిశేషచోదితా
ఙ్గుళ్యా। లలాటే । చతురంగుళమూర్ధ్వం ద్వ్యఙ్గుళం త్ర్య
ఙ్గుళం వా విస్తృతం కుక్షౌ। నాభ్యాది ద్వాదశాంగుళమూ
ర్ధ్వం త్ర్యంగుళం విస్తృతం। హృదయే। ప్రాదేశమాత్రం
అష్టాంగుళం చోర్ధ్వం చతురంగుళం విస్తృతం కణ్ఠే చ
తురంగుళమూర్ధ్వం త్ర్యంగుళం విస్తృతం । దక్షి

ణ కుక్షి పార్శ్వే ద్వాదశాంగుళమాయతం
త్ర్యంగుళం విస్తృతం। దక్షిణబాహుమూ
లే। ద్వాదశాంగుళముర్ధ్వం త్ర్యంగుళం విస్తృతం। జ
త్రౌ। దక్షిణకణ్ఠపార్శ్వే వా త్ర్యంగుళమాయతం విస్తృ
తఞ్చ। వామకుక్షిపార్శ్వే వామబాహుమూలే। వామజ
త్రౌ చ వామకణ్ఠపార్శ్వే వా దక్షిణపార్శ్వవత్। జఘనో
పరిపృష్ఠభాగే త్ర్యంగుళమాయతం విస్తృతఞ్చ కకు
దే త్ర్యంగుళమాయతం విస్తృతం భగవత్పాదాకృ
తీని పుండ్రాణి॥ శ్లో॥ చతుశ్చక్రం నమస్యామి కే
శవం కనకప్రభం। నారాయణం ఘనశ్యామం చతు
శ్శఙ్ఖం నమామ్యహం॥ ౧॥ మాధవం మణిభంగాభం
చిన్తయామి చతుర్గదం। చన్ద్రభాసం చతుశ్శార్ఙ్గిణం
గోవిన్దమభి సంశ్రయే॥ ౨॥ విష్ణుం చతుర్హలం వందే
పద్మకింజల్కసన్నిభం। చతుర్ముసలమబ్జాభం సంశ్ర
యే మధుసూదనం॥ ౩॥ అగ్నివర్ణం చతుఃఖడ్గం భావ
యామి త్రివిక్రమమ్। వామనం బాలసూర్యాభం
చతుర్వజ్రిం విభావయే॥ ౪॥ శ్రీధరం పుణ్డరీకాభం
చతుఃపట్టసమాశ్రయే। చతుర్ముద్గరమశ్నామి హృషీ
కేశం తటిత్ప్రభం॥ ౫॥ పఞ్చాయుధం పద్మనాభం
నమస్యే స్యర్కరోచిషం। దామోదరం చతుఃపాశమి
న్ద్రగోపనిభం భజే॥ ౬॥ వాసుదేవముపాసేహం

ప్రాగ్దైంద్వయుతసన్నిభం। ఇత్యాది ధ్యానపురస్సరం కేశవాయ నమఇత్యాది మంత్రైః కేశవాదీనాం ల లాటాది స్థానేషు క్రమాద్ధృత్వా శేషం ద్వాదశా క్షరేణమూర్ధ్నిధారయేత్।విష్ణుగాయత్ర్యా పరామృష్టంహరిద్రాచూర్ణం శ్రీమంత్రేస్సర్వపుణ్డ్రమధ్యేధృత్వా। ఓం కేశవాయనమఇత్యాదిక్రమేణపుణ్డ్రా నంగులీభిస్స్పృష్ట్వా । ఓం కేశవాయనమఇతిక్రమే ణాఞ్జలిం కుర్యాత్ ॥ ఏకపుణ్డ్రపక్షేపూర్వవత్సక లంకృత్వా ఉద్ధృతాసివరాహేణ—ప్రతిష్ఠితమితిమం త్రేణవాప్రణవేనవా ॥ శ్లో ॥ దామోదరం కేశవం చ పుణ్డ్రేషునపరిత్యజేత్ । ఇత్యుక్తరీత్యా కేశవదా మోదరమన్త్రాభ్యాం వా । లలాటేకుకుదేచపుణ్డ్రం ధృత్వాశ్రీచూర్ణమపిధృత్వా కేశవదామోదరౌచధ్యా త్వాఽఽచమ్యప్రాణానాయమ్య।శ్రీభగవదాజ్ఞయాశ్రీమ న్నారాయణప్రీత్యర్థం స్నానాఙ్గ దేవర్షిపితృతర్పణం కరిష్యఇతి సఙ్కల్ప్య ॥ ఓం బ్రహ్మాదయఇత్యాది క్రమేణ ప్రణవపూర్వక ము ప వీ తి ॥ ని వీ తి । ప్రాచీనావీతి । దేవర్షిపితృతర్పణం తత్తత్తీర్థేన కుర్యా త్ ॥ తతో ద్విరాచమ్య ప్రాణానాయమ్య। శ్రీభగ వదాజ్ఞయా శ్రీమన్నారాయణప్రీత్యర్థం ప్రాతస్సం ధ్యాముపాసిష్యఇతి సఙ్కల్ప్య । కృతంచేత్యాదినా

సాత్త్వికత్యాగం కృత్వా । భగవన్తం శ్రీభూమినీ
ళాసమేతం ధ్యాత్వా ।పూర్వం పుణ్డ్రధారణేఽదర్కో
ర్ధ్వపుణ్డ్రంధృత్వా ॥ ఆపోహిష్ఠేతిమన్త్రస్య సిన్ధు
ద్వీపఋషిః ॥ దేవీగాయత్రీచ్ఛన్దః । ఆపోదేవతా—
ఇతిశిరోజిహ్వాహృదయే సర్వత్ర ఋషిచ్ఛన్దోదేవతాః
న్యసేత్ ॥ ఇత్యుక్తరీత్యాఽనంగుష్ఠాభిరంగుళీభిర్న్య
స్య ప్రోక్షణే వినియోగః ॥ ఇత్యుక్త్వావామహస్తేన
తోయంసంస్పృశ్య దేవతీర్థేనోర్ధ్వముఖేన శిరసిప్రణ
వేనైకవారంసప్తవ్యాహృతిభిరేకవారం గాయత్ర్యాచై
కవారంప్రణవాదిభిరాపోహిష్ఠేత్యాది సప్తభిః ప్ర
త్యేకంసమ్ప్రోక్ష్య ॥ ఓంయస్యక్షయాయజిన్వథ—
ఇతిపాదద్వయే సంప్రోక్ష్య । ఆపోజనయథాచన ఇతి
పునశ్శిరసిప్రోక్ష్య సమస్తవ్యాహృతిభిరాత్మానం పరి
షిచ్య ॥ సూర్యశ్చేత్యనువాకస్యాగ్నిర్ఋషిః। దేవీగా
యత్రీచ్ఛన్దః ॥ సూర్యోదేవతా । ఇతిముఖాదౌన్యస్య
ప్రాశనే వినియోగ ఇత్యుక్త్వా సూర్యశ్చేత్యనువాకే
న భోజనకాలీనాపోశనోక్తనియమసహితోఽపః ప్రా
శ్యాచమ్య ॥ దధిక్రావిణ్ణఇతి మంత్రస్య వామదేవ
ర్షిః । అనుష్టుప్ఛన్దః ।దధిక్రా[redacted] దేవతా । ప్రోక్ష
ణేవినియోగఇతి పూర్వవత్కృత్వా ॥ దధిక్రావి
ణ్ణో—తారిషత్ ॥ఓమాపోహిష్ఠేత్యాదిసప్తభిశ్శిరసి

ప్రోక్ష్య యస్యక్షయాయేతిపాదయోః। ఓంఆపోజనయ
థాచన ఇతి శిరసిప్రోక్ష్య।వ్యాహృతిభిఃపరిషిచ్య ప్రా
ణానాయమ్యాఽర్ఘ్యప్రదానమన్త్రస్య । విశ్వామి
త్రఋషిః।దేవీగాయత్రీచ్ఛన్దః । సవితాదేవతా ।
అర్ఘ్యప్రదానేవినియోగఇతిపూర్వవన్న్యస్యసప్రణ
వసవ్యాహృతికగాయత్ర్యాపాణిద్వయముద్ధరన్నా
భ్రూమధ్యంసముద్ధృత్యతర్జన్యంగుష్ఠయోగరూపరాక్షస
ముద్రాసహితాంజలినాతోయేనార్ఘ్యత్రయమాదిత్య
మణ్డలాన్తర్వర్తి భగవత్పాదారవిన్దయోర్దత్వాఽర్ఘ్య
త్పూర్వముదయేఽస్తమయేచ సన్ధ్యాకాలాతిక్రమప్రా
యశ్చిత్తార్థంతుర్యార్ఘ్యప్రదానంకరిష్యఇతిసంక
ల్ప్య । సప్తవ్యాహృతి సమ్పుటగాయత్ర్యాతత్తచ్ఛా
స్త్రోక్తక్రమేణవా । తుర్యార్ఘ్యం దత్వా । సమస్త
వ్యాహృతిభిరాత్మానంపరిషిచ్యామందేహాఖ్యరక్షోఽవ
ధూననపాప్మావధూననార్థం ప్రదక్షిణంపరిక్రమ్యాఽ
సావాదిత్యోబ్రహ్మేతిధ్యాత్వాఽచమ్య । ఓంకేశవం
తర్పయామీత్యాదిక్రమేణకేశవాదీన్ మార్గశీర్షాది
మాసేశాన్ద్వాదశ । సంతర్ప్యాఽఽచామేత్ । ప్రద
క్షిణప్రక్రమణానన్తరం ప్రాక్కూలేషుదర్భేషూప
విశ్య । త్రిఃప్రాణానాయమ్యాఽసావాదిత్యోబ్రహ్మే
తి సన్ధ్యారూపం భగవన్తంధ్యాయేదితికేచిత్ ।అర్ఘ్య

పరిదానాత్పూర్వముదయేస్తమయేవాగాయత్ర్యాష్టశ
తంజపేత్ । ఏకకాలముపవాసేదితి కేచిత్ । తురీయా
ర్ఘ్యప్రదానమితి కేచిత్ । ప్రాతరంతే ప్రాణాయామ
త్రయం ।సఙ్గవేషట్కంమధ్యాహ్నేనవకమ్ । అపరా
హ్ణేద్వాదశ।సాయంషట్త్రింశత్ప్రాణాయామాన్కు
ర్యాదితి కేచిత్ । ఏవం స్వసూత్రసంహితావ్యాక్తప్ర
కారేణ తర్పణాన్తంకృత్వా । పిష్ట్వాలయాది జపస్థా
నే ప్రాగగ్రేషు దర్భేషుస్థిత్వా ।ప్రణవస్యఋషిర్బ్ర
హ్మా।దేవీగాయత్రీచ్ఛన్దః । పరమాత్మాదేవతా । భూ
రాదిసప్తవ్యాహృతీనామత్రి భృగు కుత్స వసిష్ఠ గౌత
మకాశ్యపాఙ్గీరసాఋషయః । గాయత్ర్యుష్ణిగనుష్టు
బ్బృహతీపఙ్క్తిత్రిష్టుబ్జగత్యశ్ఛన్దాంసి ।అగ్నివాయ్వ
ర్కవాగీశవరుణేన్ద్రవిశ్వేదేవా దేవతాః।గాయత్ర్యా
ఋషిర్విశ్వామిత్రః। దేవీగాయత్రీచ్ఛన్దః । సవితాదేవ
తా । శిరసోబ్రహ్మఋషిః । అనుష్టుప్ఛన్దః । పరమా
త్మాదేవతా । సర్వేషాంప్రాణాయామే వినియోగః ।
ఓంభూః పాదయోః । ఓంభువః జంఘయోః । ఓ
గ్ సువః జాన్వోః । ఓంమహః ఉదరే । ఓంజనః
కణ్ఠే । ఓంతపః ముఖే । ఓగ్ సత్యం మస్తకే । న్య
సేత్ । శ్వేతశ్యామపీతపిశఙ్గలోహితనీలకనకవర్ణాః
అభయాఙ్కుశస్రక్పాత్రవరహస్తాస్సపవిత్ర చతుర్హస్తా

స్రక్చన్దనాద్యలఙ్కృతాః సర్వాభరణ భూషితా
స్సోపవీతాస్సజటాః|ధ్యాత్వా|ఓం తత్సవితుః | జ్ఞానా
యహృదయాయనమః |వరేణియ్యంఐశ్వర్యాయశిరసే
స్వాహా | ఓంభర్గోదేవస్య శక్త్యైశిఖాయైవౌషట్ |
ఓంధీమహి|బలాయకవచాయహుమ్ ; ఓంధియోయో
నస్తేజసేనేత్రాభ్యాంవౌషట్|ఓంప్రచోదయాత్ | వీ
ర్యాయాస్త్రాయఫట్ ॥ ఇత్యఙ్గన్యాసః | అథధ్యా
నమ్ ॥ శ్లో ॥ ముక్తావిద్రుమహేమనీలధవళచ్ఛాయై
ర్ముఖైస్త్రీక్షణైర్యుక్తామిన్దుకలానిబద్ధమకుటాంతత్త్వా
ర్థవర్ణాత్మికామ్|గాయత్రీంవరదాభయాఙ్కుశకశాంశు
భ్రం కపాలం గుణంశఙ్ఖంచక్రమథారవిన్దయుగళంహ
స్తైర్వహన్తీంభజే ॥ ఇతిధ్యాత్వా|ఓమాపఇతి శిరోమ
న్త్రేణ కరాభ్యాంశిరఃప్రభృతిపాదాన్తం వ్యాపకం
న్యసేత్ ॥ శ్లో ॥ అర్కమణ్డలమధ్యస్థం సూర్య
కోటిసమప్రభమ్| బ్రహ్మాదిసేవ్యపాదాబ్జం నౌమిబ్ర
హ్మ రమాసఖమ్ ॥త్రిఃప్రాణానాయమ్య | అష్టోత్తర
సహస్ర మష్టోత్తరశతం దశవారంవా| గాయత్రీజపంక
రిష్యఇతి సఙ్కల్ప్య ॥ ఆయాత్వితిమన్త్రస్య వామ
దేవఋషిః అనుష్టుప్ఛన్దః గాయత్రీదేవతా | గాయ
త్ర్యావాహనేవినియోగః| రవిమణ్డలేహృత్పద్మేవారత్న
సింహాసనే|ఆయాత్విత్యనువాకేనచావాహ్య |శ్లో ॥ ప్రా

తద్ధ్యాయామిగాయత్రీం రవిమణ్డల మధ్యగామ్ । ఋగ్వేదముచ్చారయతీం రక్తవర్ణాంకుమారికామ్ ॥ అక్షమాలాకరాంబ్రహ్మ దేవత్యాంహంసవాహనామ్ ॥ మధ్యన్దినేతుసావిత్రీం రవిమణ్డలమధ్యగామ్। యజుర్వేదం వ్యాహరన్తీం శ్వేతాంశూలకరాంశివామ్ । యువతీం రుద్రదేవత్యాం ధ్యాయామి వృషవాహనామ్ ॥ సాయంసరస్వతీంశ్యామాం రవిమణ్డలమధ్యగామ్ । సామవేదంవ్యాహరన్తీంచక్రాయుధధరాంశుభామ్॥ధ్యాయామివిష్ణుదేవత్యాం వృద్ధాంగరుడవాహనామ్ ॥ ఏవంసంధ్యామాసనాది షోడశోపచారైర్మనసాఽభ్యర్చ్య। ప్రణవస్యఋషిర్బ్రహ్మా దేవీగాయత్రీచ్ఛన్దః। సవితా దేవతా । భూరాదివ్యాహృతిత్రయస్య అత్రిభృగుకుత్సాఋషయః॥ గాయత్ర్యుష్ణిగనుష్టుప్ఛన్దాంసి । అగ్నివాయ్వర్కాదేవతాః । సావిత్ర్యాఋషిర్విశ్వామిత్రః దేవీగాయత్రీచ్ఛన్దః॥సవితా దేవతా।ప్రాతస్సన్ధ్యాజపేవినియోగఇత్యుక్త్వా । అత్రమన్త్రైఃకరతలకరపృష్ఠయోశ్శుద్ధింకృత్వా । గాయత్ర్యావ్యాపకన్యాసం కృత్వా । ప్రణవేనప్రకోష్ఠాన్తంకరద్వయేపికరతలయోఃపృష్ఠయోఃపర్యాయేణపరామృశ్య । కరతలయోఃప్రణవం న్యస్య । ఓంభూః । ఓంభువః। ఓంగ్‌సువః । ఓంతత్సవితుర్వరేణీయమ్॥ ఓంభర్గోదేవస్య

ధీమహి ॥ ధియోయోనః ప్రచోదయాదితి కరన్యా
సః ॥ ఏవమఙ్గన్యాసఞ్చ కుర్యాత్ । విస్తృతన్యాసా
దిక మన్యత్ర ద్రష్టవ్యమ్ ॥ శ్లో ॥ యోదేవస్సవితా
స్మాకం ధియోధర్మాదిగోచరాః । ప్రేరయేత్తస్యయద్భ
ర్గస్తద్వరేణ్యముపాస్మహే ॥ ఇతిగాయత్ర్యర్థంసఞ్చి
న్త్య ॥శ్లో॥ ఆదిత్యమణ్డలేధ్యాయేత్పరమాత్మానమవ్యయం
విష్ణుంచతుర్భుజంరక్తపఙ్కజాసనమధ్యగమ్ । కిరీట
హారకేయూరకటకాదివిభూషితమ్ ॥ శ్రీవత్సవనమా
లాశ్రీతులసీ కౌస్తుభోజ్జ్వలమ్ । హరింపీతామ్బరధరం
శఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ ॥ ప్రసన్నవదనంరత్న కుణ్డలైర్మ
ణ్డితాననమ్ । సర్వరత్నసమాయుక్త సర్వాభరణభూ
షితమ్ ॥ ఏవంధ్యాత్వాజపేన్నిత్యంమన్త్రమష్టోత్తరం
శతమ్ । ఇత్యుక్తప్రకారేణ భగవన్తమాదిత్యమణ్డలే
ధ్యాత్వా ॥ కనిష్ఠికామూలమారభ్య ప్రాదక్షిణ్యాక్ర
మేణ గణనయాధర్మశాస్త్రోక్తనియమేన యథాసఙ్క
ల్పం పఞ్చావసానజపంకృత్వా । త్రిః ప్రాణానాయ
మ్య । ప్రాతస్సన్ధ్యోపస్థానం కరిష్యఇతి సఙ్కల్ప్య ।
ఉత్తమేశిఖరఇత్యనువాకస్య వామదేవఋషిః । అను
ష్ఛన్దః । గాయత్రీదేవతా । గాయత్ర్యుద్వాసనేవిని
యోగః । ఉత్తమఇతిగాయత్రీముద్వాస్య । మిత్ర
స్యేతిమన్త్రస్య విశ్వామిత్రఋషిః । ఆద్యస్యాభిరుట్ఛ

షిః । పరమోగ్గాయత్రీ త్రిష్టుప్ఛన్దసీ । మిత్రో దేవతా । ప్రాతస్సన్ధ్యోపస్థానే వినియోగః । మిత్రస్యేతిమన్త్రై స్సహస్రరశ్మింభగవన్తమాదిత్యమణ్డలాన్తస్థమ్ ॥ శ్లో ॥ సన్ధ్యాత్మత్వేనసర్వేషాంసన్ధ్యేతిపరికీర్తితముపస్థాయ । సన్ధ్యాదిపఞ్చదేవతాస్సప్రదక్షిణం । ఓంసన్ధ్యాయైనమ ఇత్యాదినా ప్రణమ్య । కామోకార్షీర్మన్యురకార్షీదితి చోక్త్వా । త్రయీతనుం ప్రణమ్యాభివాద్య । దిగాది నమస్కారమపి కృత్వా ॥ సయశ్చాయంపురుషే । యశ్చాసావాదిత్యే । సఏక ఇత్యధీతం హృదయాన్తస్థితం భగవన్తమభివాదయేత్ । జపాదిమధ్యేవాజ్ఞియమాతిక్రమేఽఙ్గం విష్ణురితిబుచంజపేత్ । విష్ణుంవాసంస్మరేత్ । శ్రీకృష్ణంవా ధ్యాత్వా కీర్తయేత్ ॥ జపమధ్యే శూద్రాన్త్య పతితశ్వాదిదర్శనే ఆచమ్యపునర్జపేత్ । సంభాషణేస్నాత్వా పునర్జపేత్ ॥

అథాష్టాక్షరజపః॥ఉదయాత్పూర్వం సఙ్కల్పిత సఙ్ఖ్యా సమాప్తౌ ఉదయానన్తరంకరిష్యమాణోపస్థానస్యచకాలాభావేనఅవసరలాభేఽష్టాక్షరజపంకుర్యాత్ । అవసరాలాభే ఉదయానన్తరముపస్థాయ । తతః శ్రీమదష్టాక్షర జపం కుర్యాత్ ॥ తత్ప్రకారః ॥ భగవన్తం ప్రణమ్య । మూలమన్త్రేణపఞ్చవింశత్యాభ్యస్తేన త్రిఃప్రాణానాయమ్యప్రాతస్సన్ధ్యాయామష్టా

క్షర జపంకరిష్యఇతి సఙ్కల్ప్య । అస్యశ్రీమ దష్టాక్షర మహామన్త్రస్యాఽన్తర్యామీ నారాయ ణఋషిః । బదరికాశ్రమవాసీనారాయణఋషిర్వా దేవీగాయత్రీచ్ఛన్దః । పరమాత్మాశ్రీ మన్నారాయ ణోదేవతా । శ్రీరధిష్ఠానదేవతా।ఓంఅంబీజమ్ । ఆ యశ్శక్తిః ॥ మంకీలకమ్ । శుక్లోవర్ణః। ఉదాత్తాదిస్స్వ రః । విష్ణుస్తత్త్వమ్ । శ్రీవైకుణ్ఠంక్షేత్రమ్ । జీవాత్మ పరమాత్మనోస్స్వస్వామి భావస్సమ్బన్ధః । శ్రీమన్నా। రాయణప్రీత్యర్థే జపేవినియోగః । మూలమన్త్రేణ కూర్పాన్తరమారభ్యాఽఙ్గుళ్యగ్రపర్యన్తం స్వహస్తౌ పరస్పరంత్రిఃపరామృశ్య।తతశ్శుద్ధయోఃహస్తయోఃమ న్త్రస్యవ్యాపకన్యాసఙ్కృత్వా।ఓంఓమితిదక్షిణహస్త త ర్జనీమధ్యమపర్వణిన్యస్యాద్యన్తపర్వణోఃఓమితిప్ర ణవంన్యసేత్ । ఏవంఓంనమితిమధ్యమామధ్యమపర్వ ణి।ఓంఓమితిప్రణవమాద్యన్తపర్వణోర్న్యసేత్ ।ఏవం ఓంఓమితి అనామికామధ్యమపర్వణి ।ఓమిత్యాద్యన్త యోః । ఓంనామితికనిష్ఠికామధ్యమపర్వణి।ఓమిత్యా ద్యన్తయోఃఓంరానోమోమితివామతర్జన్యాంపూర్వ వత్ । ఓంయనోమోమితివామమధ్యమాయాం।ఓం ణనోమోతివామానామికాయాం ।ఓంయనోమో మితివామకనిష్ఠికాయాఞ్చ పూర్వవన్మధ్యమాద్యన్తప

ర్వసు క్రమేణన్యసేత్। ఏషస్థితిన్యాసో గృహస్థస్య। వా
మతర్జన్యాదిదక్షిణతర్జన్యన్తమష్టానామఙ్గుళీనాంమధ్య
మపర్వసు ప్రణవేనోపేతస్య నాదాన్తస్య మన్త్రాక్షర
స్యాష్ట్యన్తపర్వసు ప్రణవస్యచ క్రమేణన్యాససంహారా
ఖ్యోయతీనామ్। వనస్థానాఞ్చ। దక్షిణతర్జన్యాది వామతర్జ
న్యన్తంసృష్టిన్యాసో బ్రహ్మచారిణామయం। ఓం మోం జ్ఞా
నాయహృదయాయనమ ఇతి హృదయేదక్షిణతర్జన్యా
దక్షిణాంగుష్ఠేన్యస్య। ఓం నం ఐశ్వర్యాయశిరసే స్వాహా।
ఓం మోం శక్త్యైశిఖాయైవౌషట్। ఓం నాం బలాయకవ
చాయహుమ్। ఓం రాం వీర్యాయాస్త్రాయఫటితి క్రమే
ణదక్షిణాఙ్గుష్ఠేనదక్షిణతర్జన్యాదితత్కనిష్ఠికాన్తాస్వం
గుళీషున్యస్య। ఓం యం తేజసే నేత్రాభ్యాం నమఇతి
వామతర్జన్యావామాంగుష్ఠేన్యస్య। ఓం ణాం తేజసే
ఉదరాయనమః। ఓం యం తేజసేపృష్ఠాభ్యాన్నమః। ఓ
ం యం తేజసే బాహుభ్యాన్నమః। ఓం యం తేజసే
ఊరుభ్యాన్నమః ఇతి క్రమేణ వామాఙ్గుష్ఠే
నతత్తర్జన్యాది కనిష్ఠికాన్తాస్వంగుళీషున్యస్య। ఓం
యం తేజసేజానుభ్యాన్నమఇతి దక్షిణాఙ్గుష్ఠేనతదిత
రాఙ్గుళినఖముఖేషు న్యసేత్। ఓం యం తేజసేపాదా
భ్యాన్నమఇతి వామాఙ్గుష్ఠేన తదితరాఙ్గుళినఖముఖే
షున్యసేత్॥ ఏషస్థితిన్యాసః। వామాంగుష్ఠాదిదక్షి

ణాంగుష్ఠాన్తంతత్రైవ నఖముఖేపి న్యాసస్సంహారః।దక్షి
ణాంగుష్ఠాదివామాంగుష్ఠాన్తం తత్రైవనఖముఖేచన్యా
సస్సృష్టిన్యాసః ॥ అథాఙ్గన్యాసః ॥ మూలమ
న్త్రేణపాణిభ్యాంశిరఃప్రభృతిపాదాన్తం వర్మవే
ష్టనవత్పార్శ్వయోస్స్పర్శరూపం వ్యాపకన్యాసంకృ
త్వా। ఓం మోమితి దక్షిణాంగుష్ఠకనిష్ఠికాభ్యాం నా
భ్యాంవిన్యస్య । ఓంనమోమిత్యక్షరద్వయమనంగు
ష్ఠాభిరంగులీభిర్గుహ్యే।జాన్వోశ్చక్రమేణ న్యస్య ।
ఓంనామోమితిసాంగుష్ఠాభిఃపాదయోఃపృష్ఠతోన్యస్య
ఓంరామితిమధ్యమాంగుల్యాశిరసిన్యస్య। ఓంయమి
తితర్జనీమధ్యమాభ్యాం । నేత్రయోః ॥ ఓంణామితి
సాంగుష్ఠానామికయాముఖమధ్యేఘ్రాణస్య పురతః ।ఓం
యమితి సాంగుష్ఠతర్జన్యగ్రేణహృదయేన్యాసేత్ ॥ అ
యంస్థితిన్యాసః ॥ అత్రాపి శిరఃప్రభృతిపాదాన్తన్యా
సస్సృష్టిన్యాసః ।పాదాదిశిరోన్తస్సంహారః । ఓం మోం
జ్ఞానాయహృదయాయనమఇత్యంగుష్ఠయుక్తతర్జన్యా
హృదయే ॥ ఓంనంఐశ్వర్యాయశిరసేస్వాహాఇత్యనం
గుష్ఠాభిరంగులీభిర్మస్తకే ।ఓం మోంశక్త్యైశిఖాయైవౌషడి
త్యగుంష్ఠనాళేనముష్టినాశిఖామధ్యే। ఓంనాంబలాయ
కవచాయహుమితికణ్ఠాదికట్యన్తాంతసుంపాణిభ్యాం వ
క్షపత్సంవృష్ట్వా । ఓంరాంవీర్యాయాస్త్రాయఫటితి

సాంగుష్ఠతర్జన్యాంసయోః క్రమేణశబ్దయేత్ । ఓం
యం తేజసే నేత్రాభ్యాంనమఇతిమధ్యానామతర్జనీభ్యాం
యుగపన్నేత్రద్వయే ।ఓంణామితి తేజసేఉదరాయన
మఇతినాభ్యామంగుళీభిర్న్యస్య।ఓంయం తేజసేపృష్ఠా
భ్యాన్నమఇతిపృష్ఠయోః ఓంయం తేజసేబాహుభ్యా
న్నమఇతిబాహ్వోః ఓంయం తేజసేఊరుభ్యాన్న
మఇతి ఊర్వోః ఓంయం తేజసె జానుభ్యాన్నమఇతిజా
న్వోః ఓంయం తేజసేపాదాభ్యాన్నమఇతి పాదయో
రంగుళీభిర్న్యసేత్ : తతఃసాస్త్రచ్ఛోటేనసాంగుష్ఠ
తర్జన్యగ్రేణపూర్వాద్యాదిశఃపూర్వంపశ్చాదవహ్న్యా
ద్యాదిశశ్చబధ్నీయాత్ ।సాస్త్రచ్ఛోటేనసాంగుష్ఠత
ర్జన్యగ్రేణ భ్రామయన్సన్నాత్మనఃప్రాకారంకుర్యా
త్ । ఓంబలాయకవచాయహుమితి దేహావకుణ్ఠనం కు
ర్యాత్ । తతః ॥ శ్లో॥ఇదంగురుభ్యస్సర్వేభ్యఃక్రియతే
శిరసాసహ । మన్త్రజ్ఞానప్రదాతృభ్య స్తన్మద్గురుభ్యో
పిసామ్ప్రతమ్ । నమస్తేమన్త్రరాజాయ నమస్తే
ష్టాక్షరాత్మనే ॥ నమస్తేచేతనాధార పరబ్రహ్మోఽభి
ధాయినే । స్థిత్వాన్తర్హృదయేసర్వాసనాత్మనస్సన్నియ
చ్ఛతే ॥ ఋషయేఽష్టాక్షరస్యాన్తర్యామిణేహరయేన
మః । అష్టాక్షరమహామన్త్రవర్ణసంఖ్యాభిధాయినీమ్
ఛన్దశ్చదేవీంగాయత్రీంశిరసాప్రణమామ్యహమ్ ॥ మ

న్త్రస్య ప్రపత్త్యర్థాపి పరమాత్మానమవ్యయమ్ । నా
రాయణం పరబ్రహ్మ నతోస్మి శిరసా హరిమ్ ॥ మన్త్ర
శక్తిస్థితా యస్మిన్నాశ్రితేష్టార్థసాధినీ । పదం నారా
యణాయేతి శక్తం తం ప్రణమామ్యహమ్ ॥ అకారా
దుత్థితాద్బీజాద్వాసుదేవాభిధాయినః । తద్బీజమస్య
ప్రభవం ప్రణవం ప్రణతోస్మ్యహమ్ ॥ ఇతి గుర్వాదీ
న్ప్రణమ్య । మనసా గన్ధాద్యైరభిపూజ్య । శ్లో॥ సవ్యం పా
దం ప్రసార్య శ్రితదురితహరం దక్షిణం కుఞ్చయిత్వా జా
న్వాధాయ సవ్యేతరమితరభుజం నాగభోగే నిధాయ ।
పశ్చాద్బాహుద్వయేన ప్రతిభటశమనే ధారయన్ శఙ్ఖ
చక్రే దేవీభూషాదిజుష్టో జనయతు జగతాం శర్మ వైకు
ణ్ఠనాథః । నవజలదనిభః పాతు దివ్యః పరో నః । ఇతివా
ధ్యాత్వా ॥ శ్లో ॥ ఓమర్థాయ నమో నారాయణాయే
త్యేకవాక్యతా । న్యాసోత్ర సమస్తోర్థః స్యాత్తేనోపాయ
పరో మనుః । ఓమర్థనారాయణాయ శేషవృత్తిర్నమో
గిరా । ఉపలక్ష్యతదేకాత్మా కృత్స్నః ఫలపరో మనుః ।
అర్థనారాయణస్యైవ స్వమహాన్నాస్మ్యహం మమ ॥ ఇ
తిద్వివాక్యోక్తిదేశ స్వరూపే తత్పరో మనుః ॥ అర్థనా
రాయణస్యాహం భరత్వేనార్పితో నమే । భరోస్మీతిద్వి
వాక్యస్సన్న్యాసైకపరో మనుః । అర్థనారాయణస్యా
హం కిఙ్కరస్త్వద్విరోధి మే । నస్యాదితిద్వివాక్యస్సమ్పు
మర్థైకపరో మనుః ॥ ఆర్యై వాహన్నమో నారాయ

ణ్యైకైఙ్కర్యమస్తు మే । ఇతి త్రివాక్యీ జీవేశస్వరూపఫ
లతత్పరః । ఆద్యైవాప్త్యైకవాక్యాత్స్వరూపం శేష
వాక్యయోః । అనిష్టనష్ట్యైతాదిష్టం స్యాదిత్యాహ త్రి
వాక్యతా । స్వరూపన్తారనమసోరర్థో గోప్తృత్వయా
చనమ్ । శేషస్యాత్త్రివాక్యే సా స్వరూపాపాయత
త్పరః । కేచిత్తుచరమశ్లోకే ద్వయే చోక్తక్రమాదిహ ।
భరన్యాసపరం తారం శేషం ఫలపరం విదుః । తారే స్వ
రూపం నమసి న్యాసం శేష ఫలార్థినామ్ । ప్రాహ త్రివా
క్యే మన్త్రోఽయం మయేత్యర్థా దశేరితాః । వాక్యై
కత్వే యోజనే ద్వే త్రిస్రో వాక్యత్రయే తథా । వాక్య
త్రయే పఞ్చతయస్తాః పృథక్పృథగీరితాః । ఇతి కారికా
దర్పణోక్తసఙ్గ్రహక్రమేణ శ్రీనిగమాన్తదేశికోక్తం
మన్త్రార్థమపి చిన్తయన్యథాశక్తి మూలమన్త్రం జ
పేత్ ॥—॥ తతఆచమ్య శ్రీభగవదాజ్ఞయా శ్రీమ
న్నారాయణప్రీత్యర్థమాధారశక్త్యాది తర్పణంకరిష్య ఇ
తిసఙ్కల్ప్య ॥—॥ ఓమాధారశక్త్యైనమః । ఓం ప్రకృ
త్యైనమః । ఓమఖిలజగదాధారాయకూర్మరూపిణే
నారాయణాయనమః । ఓమనన్తాయనాగరాజాయ
నమః । ఓం భూం భూమ్యైనమః । ఓం శ్రీం శ్రీవైకుణ్ఠా
యదివ్యలోకాయనమః । ఓం శ్రీవైకుణ్ఠాయదివ్యజనప
దాయనమః । ఓం శ్రీదివ్యనగరాయనమః । ఓం శ్రీవైష్ణ

త్రాయదివ్యవిమానాయనమః । ఓమానన్దమయాయదివి
వ్యరత్నమణ్టపాయనమః । ఓమాస్తరణభూతాయానన
న్తాయనాగరాజాయనమః । ఆగ్నేయాదిదిక్షు ।ఓం
ధర్మాయపాదపీఠాయనమః । ఓంజ్ఞానాయపా——న
మః । ఓంవైరాగ్యాయపా——నమః।ఓమైశ్వర్యాయ
పా——నమః ఓంప్రాగాదిదిక్షు ।ఓమధర్మాయపీఠగా
త్రాయనమః । ఓమజ్ఞానాయపీఠ——నమః । ఓమవై
రాగ్యాయపీఠ——నమః । ఓమనైశ్వర్యాయపీఠ——న
మః । ఓమేభిఃపరిచ్ఛిన్న తనవేపీఠాత్మకాయానన్తా
యనాగరాజాయనమః । ఓంతదుపర్యష్టదళపద్మాయ
నమః । ఓందళేషుసూర్యమణ్డలాయనమః । ఓంకేస
రేషుచన్ద్ర——నమః । ఓమష్టదళేషుప్రాగాదిక్రమే
ణప్రాదక్షిణ్యేన । ఓంవిమలాయైచామరహస్తాయైన
మః । ఓముత్కర్షిణ్యైచా——నమః । ఓంజ్ఞానాయైచా
——నమః । ఓంక్రియాయైచా——నమః । ఓంయోగా
యైచా——నమః । ఓంప్రహ్వ్యైచా——నమః । ఓంస
త్యాయైచా——నమః । ఓమీశానాయైచా——నమః ।
కర్ణికాయాంపూర్వభాగే । ఓమనుగ్రహాయైచా——
నమః । ఓంజగత్ప్రకృతయే దివ్యయోగపీఠాయనమః।
ఓందివ్యయోగపర్యఙ్కాయనమః।ఓందివ్యోపధానా
యనమః । ఓందివ్యమసూరాయనమః । ఓంసహస్ర

ఫణామణిశోభితాయానన్తాయ నాగరాజాయనమః
ఓంపాదపీఠాత్మనేఽనన్తాయనమః । ఓంసర్వపరివా
రాణాంపద్మాసనేభ్యోనమః । ఓమనన్తగరుడవిష్వక్సే
నానాంసపీఠక—నమః । యోగపీఠస్యపశ్చిమోత్తర
దిగ్భాగే । ఓమస్మద్గురుభ్యోనమః । ఓంకల్పితేనాగ
భాగే।ఓంనారాయణాయనమః।మూలమన్త్రింవా ।త
స్యదక్షిణతః।ఓంశ్రీంశ్రియైనమః।వామతఃఓంభూంభూ
మ్యైనమః।ఓంనీంనీళాయైనమః । ఓంసర్వాభ్యోభగవ
ద్దివ్యమహిషీభ్యోనమః । ఓంకిరీటాయమకుటాధిపత
యేనమః । ఓంకిరీటమాలాయైఆపీడాత్మనేనమః । ద
క్షిణకుణ్డలాయమకరాత్మనేనమః । ఓంవామకుణ్డలా
యమక—నమః । ఓంశ్రీవైజయన్త్యైవనమాలాయై
నమః । ఓంశ్రీమత్తులస్యైనమః । ఓంశ్రీవత్సాయశ్రీ
నివాసాయనమః। ఓంహారాయసర్వాభరణాధిపతయే
నమః।ఓంకౌస్తుభాయదివ్యరత్నాధిపతయేనమః।ఓంకా
ఞ్చీగుణోజ్జ్వలాయ దివ్యపీతామ్బరాయనమః । సర్వే
భ్యోభగవద్దివ్యభూషణేభ్యోనమః।దక్షిణతః।ఓంసుదర్శ
నాయ హేతిరాజాయనమః। ఓంనన్దకాయఖడ్గాధిపత
యేనమః ।ఓంపద్మాయనమః।ఓంపాఞ్చజన్యాయశఙ్ఖా
ధిపతయేనమః । ఓంకౌమోదక్యైగదాధిపతయేనమః
ఓం శార్ఙ్గాయచాపాధిపతయేనమః।ఓంసర్వేభ్యోభ

గవద్దివ్యాయుధేభ్యోనమః । ఓంసర్వాభ్యోభగవత్పా
దారవిన్దసంవాహినీభ్యోనమః । పృష్ఠతః । ఓమనన్తా
యనాగరాయనమః । ఓంసర్వేభ్యోభగవత్పాదారవి
న్దపరిజనేభ్యోనమః । పురతః ఓంభగవత్పాదుకాభ్యా
న్నమః । ఓంసర్వేభ్యోభగవద్దివ్యపరిచ్ఛదేభ్యోనమః।
అగ్రతః । ఓంవైనతేయాయనమః । ప్రాగుత్తరపా
ర్శ్వే । ఓంభగవతేవిష్వక్సేనాయనమః। తస్యప్రాచ్యా
దిదిక్షు । ఓంగంగజాననాయనమః । ఓంజంజయత్సే
నాయనమః । ఓంకంకాలప్రకృతిసంజ్ఞికాయనమః।
ఓంసర్వేభ్యోభగవద్విష్వక్సేన పరిజనేభ్యోనమః। ప్రా
గ్ద్వారాదిక్రమేణ ।ఓంచణ్డాయద్వారపాలాయనమః
ఓంప్రచణ్డాయద్వార—నమః । ఓంభద్రాయద్వార
—నమః । ఓంసుభద్రాయద్వార—నమః। ఓంజయా
యద్వార—నమః । ఓంవిజయాయద్వార—నమః
ఓంధాత్రేద్వార—నమః । ఓంవిధాత్రేద్వార—
నమః । ఇతి॥ఓంసర్వేభ్యోభగవద్దివ్యద్వారపాలేభ్యో
నమః । ప్రాగాదిక్రమేణ । ఓంకుముదాయగణాధిపత
యేనమః । ఓంకుముదాక్షాయగణా—నమః । ఓం
పుణ్డరీకాయగణా—నమః । ఓంవామనాయగణా—
నమః । ఓంశఙ్కుకర్ణాయగణా—నమః । ఓంసర్ప
నేత్రాయగణా—నమః । ఓంసుముఖాయగణా—న

మః । ఓం సుప్రతిష్ఠాయగణా—నమః। ఓం సర్వేభ్యో
నిత్యముక్తేభ్యోనమః । ఓం సర్వేభ్యోభగవత్పారిష
దేభ్యోనమః । ఓం సర్వమఙ్గళమూర్తయేసపరివారా
య శ్రీమతే నారాయణాయనమః। ఇత్యాధారశక్త్యా
దితర్పణమ్ ॥ * * * * * * *

అథ దేవర్షిపితృతర్పణం కరిష్య ఇతి సఙ్కల్ప్య ॥ ధ
ర్మశాస్త్రోక్తక్రమేణ బ్రహ్మాదయో యే దేవాస్తాన్దే
వాంస్తర్పయామీత్యాదిక్రమేణ ప్రణవపూర్వకం దే
వాన్భగవదాత్మకాన్ ప్రాఙ్ముఖ ఉపవీతీ। సప్రణవం భగవ
దాత్మకానృషీన్కాణ్డఋషీంశ్చ దఙ్ముఖోంగుష్ఠసక్త
నివీతీ ॥ సోమఃపితృమానిత్యాదిసప్రణవం భగవదా
త్మకాన్పిత్రాదీన్దక్షిణాభిముఖః । ప్రాచీనావీతీ । సన్త
ర్ప్య । ఉపవీత్యాచమ్య । నివీతీ ॥ శ్లో ॥ యే కేచాస్మ
త్కులేజాతా అపుత్రాగోత్రజామృతాః । తేగృహ్ణ
న్తుమయాదత్తం వస్త్రనిష్పీడనోదకమ్ ॥ ఇతిస్నానవ
స్త్రంచతుర్గుణీకృత్య శుచౌదేశేఽపసవ్యం నిష్పీడ్య
వామప్రకోష్ఠేవిన్యస్య।ఉపవీతీ। ద్విరాచమ్య । అనా
హితతీర్థమన్త్రైః హే ఆవాహితతీర్థానిమమాత్మనిస
మాగచ్ఛతేత్యాహ్వానముద్రయాసమాహరేత్ ॥ **

అథ బ్రహ్మయజ్ఞః । ఆచమ్య । ప్రాణానాయమ్య।
బ్రహ్మయజ్ఞేనయక్ష్యేఇతిసఙ్కల్ప్య । ఓంవిద్యుదసివి
ద్యమేపాప్మానమృతాత్సత్యముపైమీత్యపఉపస్పృశ్య ।
తూష్ణీం త్రిరపఆచమ్య । ద్విఃపరిమృజ్య సకృదుపస్పృ
శ్య । శిరస్సర్వాభిరంగుళీభిఃచక్షుషీఅనామికయానా
సికే తర్జన్యాశ్రోత్రేకనిష్ఠికయాహృదయంతలేన ।
ఉపస్పృశ్య । శుచౌదేశే దర్భానాస్తీర్య తత్రా-
సీనః । సపవిత్రపాణిద్వయః।త్రిఃప్రాణానాయమ్య।ద
క్షిణపాదోత్తరముపస్థంకృత్వా। దక్షిణజానునిదక్షిణో
త్తరౌపాణీ । కృత్వా ఓమిత్యుక్త్వా। భూర్భువస్సువ
రితి వ్యాహృతిత్రయముక్త్వా । ఓంతత్సవితుర్వరేణీ
య్యంభర్గోదేవస్యధీమహి । ఓంధియోయోనః ప్రచో
దయాత్ । ఇతిపాదశః । గాయత్రీముక్త్వా । ఓంతత్స
వితుర్వరేణీయ్యమ్ । భర్గోదేవస్యధీమహి।ధియోయో
నః ప్రచోదయాత్ ।ఇత్యర్ధర్చశః । ఓంతత్సవితుర్వ
రేణీయ్యంభర్గోదేవస్యధీమహిధియోయోనః ప్రచోద
యాత్ । ఇత్యనవానఞ్చ్చరేత్ ।ఇతి శ్రౌతప్ర
క్రియా । అథవా । ఓంభూఃతత్సవితుర్వరేణీయ్యమ్
ఓంభువఃభర్గోదేవస్యధీమహి । ఓగ్ సువఃధియోయో
నః ప్రచోదయాత్ ।ఇతిపాదశః।ఓంభూఃతత్సవితుర్వ
రేణీయ్యంభర్గోదేవస్యధీమహి।ఓంభువఃధియోయోన

ప్రచోదయాత్ । ఇత్యర్థశః । ఓఙ్ సువఃతత్సవితుర్వ రేణీయ్యంభర్గోదేవస్యధీమహి ధియోయోనః ప్రచోద యాత్ । ఇత్యనవానమ్ । ఓంభూర్భువస్సువః ।తత్స వితుర్వరేణీయ్యం—దయాత్ ।ఇతిచోక్త్వా । వేదా దీనుక్త్వా అధీత క్రమేణ స్వశాఖాయాంప్రశ్నమ నువాకంవా । యథాశక్త్యధీత్య।పుంసూక్తంవాఆవర్త యేత్ ।స్వాధ్యాయాధ్యయనాభావేపుంసూక్తంవా। గాయత్రింవాదశకృత్వఃఅధీత్య।ఓంభూర్భువస్సువః। స త్యంతపఃశ్రద్ధాయాంజుహోమీత్యుక్త్వా। నమోబ్ర హ్మణేనమోఅస్త్వగ్నయే—బృహతేకరోమీతి । త్రి రుక్త్వా । వృష్టిరసి—సత్యముపాగామిత్యపఉపస్పృ శ్యాఽచామేత్ । ప్రాతర్బ్రహ్మయజ్ఞాకరణేమాధ్యా హ్నినానన్తరంతర్పణాత్పూర్వంవైశ్వదేవాన్తేవాకుర్యా త్ ॥ అథతీర్థాసన్నవిష్ణ్వాయతనంప్రవివిక్షుః ॥శ్లో॥ ప్రాసాదందేవదేవీయ్య మాచార్యంపాఞ్చరాత్రికమ్। అశ్వత్థఞ్చవటంధేనుంతత్సమూహఞ్గురోర్గృహమ్ ॥దూ రాత్ప్రదక్షిణంకుర్యాన్నికటాత్ప్రతిమాంవిభోః ।ద ణ్డవత్ప్రణిపాతైశ్చనమస్కుర్యాచ్చతుర్దిశమ్।ఇత్యుక్త రీత్యాప్రదక్షిణీకృత్యదణ్డవచ్చతుర్దిక్షుయుగ్మాన్ప్రణా మాఽకృత్వా । విష్వక్సేనందా ్వరపాలాంశ్చప్రణ మ్యాఽనుజ్ఞాప్య। భగవన్మన్దిరంప్రవిశేత్ ।తతోభగవ

స్తుత్వాష్టాఙ్గప్రణామేనయథార్హంప్రణమ్య । భగవతః
పురతశ్చాస్త్రి కృద్వాత్రింశదపచారాదిగన్ధరహితో
దక్షిణతఃస్థిత్వా।గురుపరంపరయాభగవన్తంశరణముప
గమ్య।పావనమనోహరతరదర్శనానన్దబృంహితసర్వాఙ్గః
తాదృశశరణాగతిఫలభూతతత్కాలోత్పన్నభగవత్ప్రీ
మరసపరివాహరూపాణిస్తవ్యస్తవప్రియవశీకరణానిస్తో
త్రాణిపఠేత్ ।తత్రచభగవత్ప్రసాదలబ్ధతులసీదళపా
దోదకాదియత్కిఞ్చిదపిప్రణిపాతపురస్సరంహర్షోత్ఫు
ల్లకపోలశ్శిరసాసమ్మాన్యయథార్హముపయుఞ్జీత । ఏవం
భగవత్సేవయాఆత్మానంకృతార్థంమన్యమానోభగవద
నుజ్ఞయాక్వచిన్నిభృతముపవిశ్య।జపాదిభిరుపాసీత ।
తతః । శ్లో ॥ చక్రవద్భ్రామయేచాఙ్గంపృష్ఠభా
గంనదర్శయేత్ । పశ్చాద్భాగేననిర్గచ్ఛే ద్దేవతాసన్ని
ధౌసుధీః । ఇత్యుక్తనియమవిశిష్టఃపరిహృతాపచారః ।
ప్రణమ్య।విష్వక్సేనాదీననుజ్ఞాప్యనిర్గత్య । వారిపూరి
తం స్వర్ణరజతతామ్రాదిపాత్రమాదాయ పాషణ్డాది
దర్శనాలాపాదివర్జితోగృహమాగత్య।సుప్రక్షాళితపా
ణిపాదః। స్వయంపూర్వాహృతేనమణికస్థేనవారిణా
గృహం సంప్రోక్ష్య స్వసూత్రోక్తప్రకారేణౌపాస
నాద్యగ్నింభగవదాత్మకంహుత్వా । స్రక్చన్దనవాసో
భూషణతాంబూలాద్యలంకృతస్సుప్రక్షాళితపాణి

పావోయాగగృహంప్రవిశ్య । దూరాత్ప్రణమ్యద్వా
రపాలాన్ప్రణమ్యానుజ్ఞాంప్రాప్య నికటంగత్వా । శ్లో ॥
కౌసల్యాసుప్రజారామపూర్వాసన్ధ్యాప్రవర్తతే ।
ఉత్తిష్ఠనరశార్దూలకర్తవ్యందైవమాహ్నికమ్ । వీరసౌ
మ్యవిబుధ్యస్వ కౌసల్యానన్దవర్ధన । జగద్ధిసర్వంస్వపి
తిత్వయిసుప్తేనరాధిప । యామిన్యపైతియదునాథవి
ముఞ్చనిద్రామున్మేషమిచ్ఛతితవోన్మిషితేసవిశ్వమ్।జాత
స్స్వయఞ్జలుజగద్ధితమేవకర్తుంధర్మప్రవర్తనధియాధర
ణీతలేస్మిన్ । సుఖాయసుప్రాతమిదన్తవాస్తుజగత్ప్రతే
జాగృహినన్దసూనో ।అంభోజమన్తశ్శయమంజుతారా
లోలమ్బమున్మీలతులోచనన్తే । ఇత్యాదిభిర్భగవన్తం
ప్రబోధ్య ।పత్రపుష్పఫలాదిభిర్దేశకాలానుగుణ్యేనా
ఽర్చయిత్వాఽష్టాఙ్గేనప్రణమ్య ।భక్తిభారావనమ్రి
తస్సన్ద్వయముచ్చార్య । తదర్థ వివరణరూపామితగ
ద్యామనుసన్ధాయ ।సత్యజ్ఞానానన్దస్వరూపామల వత్సల
స్వామిన్సుశీలసులభసర్వజ్ఞసర్వశక్తపరమకారుణికకృ
తజ్ఞస్థిరపరిపూర్ణపరమోదారశుద్ధసత్త్వమయదివ్యమఙ్గ
ళవిగ్రహోపేత శ్రీమన్నారాయణాత్యన్తాకిఞ్చ
నోహమితస్త్వదానుకూల్యమేవ కరిష్యేత్వత్ప్రా
తికూల్యన్నకరిష్యేత్యేవమేవోపాయాన్తరస్థానేస్థిత్వాప
తత్క్షణోత్తరకాలీనామభిగమనపర్యన్తకైఙ్కర్యాపా

నానరక్షామేతత్కైఙ్కర్యాఽఽరాధ్యతాఽభ్యుపగమ
ద్వారేణ కరిష్యసి । సుదృఢం త్వమేవైతద్ర
క్షాభరురవ్వ । దేహేన్ద్రియాదివిలక్షణోఽహంమదీ
యస్యాత్మాభిమానితశ్చసర్వస్వామినే శ్రీమతేనారా
యణాయతుభ్యమేవ । నమమనిత్యకైఙ్కర్యోత్పాదన
రూపరక్షాభరఃఉక్తగుణవిశిష్టాయతుభ్యమేవనమమ।ప
తద్రక్షణఫలమపితాదృశాయతుభ్యమేవ నమమ ।ఇ
తిప్రపదనంకుర్యాత్ । తతః । దర్పణాదిమఙ్గళద్ర
వ్య వీక్షణమ్ । తతః । శ్లో ॥సౌరభేయాస్సర్వహితాః
పవిత్రాఃపుణ్యరాశయః । ప్రతిగృహ్ణన్తుమేగ్రాసం
గావస్త్రైలోక్యమాతరః । ఇతిమన్త్రేణపరగవేగ్రా
సముష్టిప్రదానంకుర్యాత్ । తతః । గురూణాంవృద్ధా
నాఞ్చాభివాదనం గురూపాసనఞ్చ వేదాధ్యయనతద్ధా
రణతదర్థవిచారణ వేదాఙ్గావేక్షణాదికం ప్రథమయా
మేకుర్యాత్ । సాఙ్గప్రపదనరూపాభిగమనాశక్తౌ స్వ
గురోఃపాదారవిన్దేస్వభరంన్యసేత్ । తస్యాప్యసమ్భ
వేకరణత్రయైకరూప్యేణ జపధ్యానార్చనస్తోత్రకథనస
ఙ్కీర్తనప్రణామాఞ్జలిబన్ధాదికం స్వశక్త్యంకుర్యాత్ ।
సూతకాశౌచాద్యప్రాయత్యకాలేపి మనసాఽభిగమ
నంభాషాప్రబన్ధస్తోత్రాదికం దూరతోఽవస్థాయప్రణా
మాఞ్జలిబన్ధాదికంకార్యమేవ॥భగవానేవస్వనియామ్య

స్వరూపస్థితిప్రవృత్తిస్వశేషతైకరసేన మయాస్వకీ
యైశ్చోపకరణైస్స్వారాధనైకప్రయోజనాయపరమ
పురుషస్సర్వ శేషీస్వ శేషభూతమిదమభిగమనంకారి
తవానితిసాత్త్వికత్యాగం కృత్వా । కృతేఇచ్ఛకరిష్యామి
—అభిగమనేనభగవత్కర్మణాభగవాన్ప్రీయతాంవా
సుదేవఇతి భగవతి సమర్పయేత్ ॥ * * * * *

—శ్రీ ఇత్యభిగమన ప్రకరణమ్. శ్రీ—

అథోపాదానమ్ । ద్వితీయయామేకృతఇచ్ఛకరిష్యా
మి—ఉపాదానేన భగవత్కర్మణాభగవాన్ప్రీయతాంవాసుదే
వ మర్పయిష్యామీతిసఙ్కల్ప్య । శ్రీబలమన్త్రేణానుస
న్ధాయ । భగవానేవేతి పూర్వోక్తప్రకారేణోపా
దానాఖ్యం కర్మకారయతీతి సాత్త్వికత్యాగంకృత్వా ॥
శ్లో ॥ అహ్నోద్వితీయభాగేన కృష్ణారాధనతత్పరః । ద్ర
వ్యాణ్యారాధనార్థాని శాస్త్రీయాణిసమార్జయేత్ ॥
ప్రభూతానివిశుద్ధాని శుభదేశోత్థితానిచ । అరో
ద్రాణ్యనిషిద్ధాని సఙ్గృహీతానివైష్ణవైః ॥ సుగన్ధీనిమ
నోజ్ఞానిపుష్పాణ్యభిముఖానిచ । వాసాంసిధనధాన్యా
ని చన్దనాద్యనులేపనమ్ ॥ అన్యానిహవిరర్థాని తాని
మూలఫలానిచ । సంశోధితానిబహుశో దేవభోగ్యా
నియానిచ ॥ దధిక్షీరాజ్యముఖ్యానిద్రవ్యాణిచవిశేష
తః । ఉత్తమానుపదంశాంశ్చ ముద్గమాషాదికాన్యపి ॥

తాంబూలాదీనిచాన్యానిసర్వాణ్యాదాయసాదరమ్ ।
యథార్హంతాని సంస్కృత్య ప్రక్రమేతార్చనం త
తః ॥ప్రాతరుత్థాయచిన్వీయాత్పుష్పాణ్యారామాత్స్వయ
మేవహి । పూజార్థమస్త్రమన్త్రేణపుష్పాదీన్యత్నతః
పథి ॥ యాయాదరణ్యామథవానిర్బాధంహితదార్జనే।
అకణ్టకద్రుమోత్థాశ్చకణ్టకద్రుమజాఅపి ॥హృద్యాస్సు
గన్ధాఃకర్మణ్యాగ్రాహ్యాస్సర్వేసితాదయః । ఉగ్రగన్ధా
హ్యకర్మణ్యా స్స్వప్రసిద్ధాస్తథైవచ ॥ చతుష్పథశివా
వాస శ్మశానపథమధ్యజాః । క్షతాఅశనిపాతాద్యైః
క్రిమికీటసమావృతాః ॥ వర్జనీయాఃప్రయత్నేనపత్రపు
ష్పఫలాదయః । అమ్బుజానిసుగన్ధీని సితరక్తానికాని
చిత్ ॥ యోక్త్వాన్యానిపవిత్రాణి స్వయమారాధనేతు
వై । సాఙ్కురాణిచపత్రాణి భూగతాన్యేవమేవహి।
విహితాన్యర్చనేనిత్యంయథర్తుప్రభవానిచ ।నగృహేక
రవీరోత్థైఃకుసుమైరర్చనంహితమ్ ॥ విశేషతస్సకామ
స్య సిద్ధిభూతయుతస్యచ ॥ ఇత్యాదిశాస్త్రాణిపర్యా
లోచ్య హేయోపాదేయవిభాగంవివిచ్య ॥శ్లో॥ స్వ
పరియత్నకృతంశస్తంమధ్యమంవన్యముచ్యతే । అధమ
స్తుక్రయక్రీతంయాచితన్త్వధమాధమమ్ ॥ ఇత్యుత్తమా
దివిభాగమపివివిచ్యఆరాధనోపయుక్తద్రవ్యమార్జ
యేత్ । తత్ర సమిత్పుష్పకుశాదీనామస్త్రమన్త్రేణా

ర్జనంకుర్యాత్ । తత్రస్వారామాత్స్వార్జితముత్త
మమ్ ॥ వన్యంమధ్యమమ్ । క్రయక్రీతమధమమ్ । ప్ర
తిగ్రహలబ్ధే దాతురేవఫలం కర్తుఃకించిద్భవేన్నవ ॥తు
లస్యాహరణేతువర్జ్యాదినాని ॥ శ్లో ॥ ఆదివారేచశుక్రే
చ మన్వాదిష్వయుగాదిషు । నాహరేత్తులసీపత్రంమ
ధ్యాహ్నాత్పరతోహని । సంక్రాన్త్యాంపక్షయోరం
తే ద్వాదశ్యాంనిశిసంధ్యయోః ॥ తులసీంయేవిచిన్వన్తి
తేకృన్తన్తిహరేశ్శిరః । ఇత్యాదీని ॥ అనిషిద్ధదినేషు ।
శ్లో ॥ తులస్యమృతజన్మాసి సదాత్వంకేశవప్రియే । కే
శవార్థంలునామిత్వాం వరదాభవశోభనే ॥ మోక్షై
కహేతోర్ధరణిప్రసూతేవిష్ణోస్సమస్తస్య గురోఃప్రి
యేతే । ఆరాధనార్థంపురుషోత్తమస్యలునామిపత్రం
తులసిక్షమస్వ ॥ ప్రసీదమమదేవేశి ప్రసీదహరివల్లభే ।
క్షీరోదమథనోద్భూతేతులసిత్వంప్రసీదమే ।ఇతిమంత్రై
స్సాఞ్జుకరాభ్యాంతుపత్రంపత్రంవా తులసీంగృ
హ్ణీయాత్ ॥ కుశాహరణవిధిః ॥ * * * * * *

శ్లో ॥ శుచౌదేశేశుచిర్భూత్వాస్థితః పూర్వోత్త
రాముఖః । హుంఫట్కారేణైవమన్త్రేణకుశాన్స్పృశ్యే
ద్ద్విజోత్తమైః । ఇత్యుక్తరీత్యాస్పృష్ట్వా । శ్లో ॥ వి
రిఞ్చేనసహోత్పన్నపరమేష్ఠినిసర్గజ । నుదసర్వాణిపా
పాని దర్భస్వస్తికరోభవ ॥ ఇతిదర్భలవనంకుర్యాత్ ।

[illegible] : కులటాషణ్డపతితవైరిభ్యః కాకిణీమపి । ఉద్యతా
మపి గృహ్ణీయాన్నాపద్యపి కదాచన ॥ తస్కరాత్కిత
వాచ్ఛణ్డాద్దమ్భలోభమదాన్వితాత్ । మాత్రావిత్త
న్న గృహ్ణీయాదభక్తాదుపచారతః ॥ ఇత్యాదిభగవ
చ్ఛాస్త్రధర్మశాస్త్రాదితః ప్రతిగ్రాహయితృనియమస్స
మ్యగవలోకనీయః। ఆపద్వశేనాసత్ప్రతిగ్రహే సమ్భ
వితేపి॥ శ్లో ॥ దానందత్త్వాద్విజైరుక్తమచ్యుతః ప్రీయ
తామితి । ప్రతిగ్రహీతృభిశ్చైవ నతేమద్వ్యపరోప
గాః । ఇతి శౌనకోపాత్తయమోక్తమన్త్రవిశేషము
చ్చార్య సదసత్ప్రతిగ్రహాః కార్యాః ॥ బలాదిమన్త్రని
స్థానంబలాదిమన్త్రైరపిప్రతిగ్రహాః కార్యాః। తదిహసాక్షా
ద్వాపరంపరయావా సమారాధనోపకరణభూత శా
స్త్రీయసమస్తద్రవ్యోపాయేషు స్వశక్యేషు ధ్యానాది
విరోధికాయక్లేశకరబహ్వాయాసరహితేషు న్యాయతః
ప్రవర్తేత ॥ ఇత్యుపాదాన సఙ్గ్రహః. ॥ * * *

ఏవంబాహ్యోపకరణవత్ । అనన్తరభావీజ్యానర్హ
త్వాపాదకాష్టాదశచణ్డాలషణ్ఢవృషళసంజ్ఞికానాత్మగు
ణతిరస్కారతయా ఇజ్యోపయోగిత్వాత్ పరమాత్మ
సుప్రీణనేషు ॥ శ్లో ॥ అహింసాప్రథమంపుష్పంపుష్ప
మిన్ద్రియనిగ్రహః । ఇత్యారభ్య । శ్లో ॥ సత్యమష్టవి
ధంపుష్పం విష్ణోః ప్రీతికరంమహత్ । ఇత్యాదినాప్ర

థాసతమైవోపదేశాత్ । జ్ఞానవృద్ధిహేతుభూతసదాచార్యసేవాసమ్భాషణాదిభిరహాని తాన్యాదిగుణాన్తరాణాంసమ్పాదనమప్యుపాదానకాలాని వేశ్యతే । ప్రాగ్వసిద్ధబాహ్యోపకరణస్యాపిపుంసః ఆన్తరోపకరణసంపాదక వేదాన్తకాలక్షేపస్యాప్యుపాదానరూపతయా తత్కాలే తేనకాలయాపనం కార్యమ్ । ఏకస్మిన్దినేవిష్వయనాదినిమిత్తవశేనానేకేజ్యాప్రసక్తావఙ్గగుణవిరోధే చ తాదర్థ్యాదితి న్యాయేనోపాదానాభిగమనాదికాలసఙ్కోచః కార్యః । తస్మాత్స్వమారాధనోపయుక్తం బాహ్యమాభ్యన్తరఞ్చోపాదద్యాత్ ॥ ఇత్యుపాదాననిష్కర్షః ॥ భగవానేవ—ఉపాదానాఖ్యంకర్మ కారితవానితి సాత్త్వికత్యాగంకృత్వా । కృతఞ్చకరిష్యామి—ఉపాదానేనభగవత్కర్మణాభగవాన్ప్రియతాం వాసుదేవఇతిభగవతిపమర్పయేత్ ॥ * * * * * *

అథేజ్యానిరూప్యతే । అత్రప్రసఙ్గాత్ప్రకృతోపయుక్తం కిఞ్చిదుచ్యతే శ్రీపాఞ్చరాత్రరక్షాయాంతృతీయాధికారారమ్భే । అత్రభాష్యకారోక్తనిత్యానుష్ఠాననిష్ఠస్యబ్రాహ్మముహూర్తప్రస్త్రాకర్తవ్యం తావచ్ఛిష్యప్రశిష్యగ్రన్థతన్త్రాలసంహితాద్యనుసారేణసఙ్గృహ్యత ఇత్యుక్తత్వాత్ । అథమన్త్రసిద్ధాన్తోపాస్యపరరూపవిషయభోగార్చనమపీజ్యాం శ్రీభాష్యకారో

క్త నిత్యగ్రన్థవివరణముఖేన వ్యాఖ్యాస్యామ ఇతీజ్యాప్రార
మ్భ ఉక్తత్వాత్ । ద్వితీయాధికారే పరిపూర్ణసమారా
ధనోపదేశిభిర్భాష్యకారైరిత్యుక్తత్వాచ్ఛ్రీభాష్య
కారప్రణీతనిత్యగ్రన్థప్రకారేణైవేజ్యాఽనుష్ఠేయా ।
అత్ర వఙ్గివంశేశ్వరకారికాయాం భూతశుద్ధిప్రకరణే త్రి
ర్వాథపఞ్చకృత్వో వేత్యారభ్య ప్రథమం ప్రాణాయా
మపఞ్చకపూర్వకం స్వదేహశోషణాదికముక్తమ్ । నిత్యే
ప్రథమం పఞ్చోపనిషన్మన్త్రాణాం సంహారన్యాసమాత్ర
మభిధాయ ప్రాణాయామేనైకేన దక్షిణపాణినా నాభిదే
శే మూలమన్త్రం న్యస్యేత్యాదినా శోషణదాహనే అ
భిధాయ । భగవద్దక్షిణపాదే మూలమన్త్రేణ స్వాత్మనః
ప్రవేశమభిధాయాపరేణ ప్రాణాయామేనేత్యాదినా ।
క్రమవ్యత్యాసో మహీయాన్ దృశ్యతే । తథా । ఆధారశ
క్త్యాదికల్పనేపి మహాన్ప్రక్రియాభేదో విదుషాం సుస్ఫు
టః । తథా కల్పితే నాగభోగే భగవతో ధ్యానప్రకర
ణే । శ్లో॥ వామోరూపరివిన్యస్తదక్షిణాఙ్ఘ్రిసరోరు
హమ్ । ప్రసార్యాధాయ వామాఙ్ఘ్రిం పాదపీఠామ్బుజా
న్తరే । ఇత్యాదినా కారికాయాం రూపభేద ఉక్తః । ని
త్యే తు । కల్పితే నాగభోగ ఇత్యాదినా ప్రసారిత వా
మపాదమాకుఞ్చితదక్షిణపాదం ధ్యేయరూపముక్త మి
తి మహాన్భేదః । కారికాయాం మూలమన్త్రేణ ధ్యాన

ముక్తమ్ ।నిత్యేపఞ్చోపనిషన్మన్త్రై ర్ధ్యానమితిమన్త్రేపి భేదః।అథశ్రీభాష్యకారోక్తనిత్యానుష్ఠాననిష్ఠస్యేత్యాదినా పరమైకాన్తినాం శ్రీభాష్యకారోక్తనిత్యగ్రన్థనిష్ఠాయాఃపవాచార్యపాదైరుక్తత్వాద్భాష్యకారానుక్తోమన్త్రన్యాసఃతచ్ఛిష్యోద్యుక్తప్రకారేణానుష్ఠేయఇతిజ్ఞాపనాయేత్యాదినాద్వితీయాధికారే శ్రీభాష్యకారానుక్తాంశస్యాపేక్షితస్యతచ్ఛిష్యప్రశిష్యోద్యుక్తప్రకారేణానుష్ఠేయతోక్తేశ్చనిత్యప్రకారేణైవసర్వమనుష్ఠేయమ్ । అనుక్తన్యాసాదికన్తు॥ శ్లో ॥న్యాసేన వేదమన్త్రాణాన్దైవతాదర్శ్యభావనాత్ । అప్రాకృతాఙ్గకరణాత్పూజామర్హతిసాధకః । ఇతి ద్వితీయాధికారోపాత్తవచనేన మన్త్రన్యాసాదీనామిజ్యాధికారార్థత్వావగమేనాపేక్షితత్వాత్ । న్యాసాదికంవర్జేనం శేశ్వరోక్తప్రకారేణైవానుష్ఠేయమ్ ॥ * * *

అథేజ్యా ॥తృతీయకాలేకృతఙ్కరిష్యామి—ఇజ్యయా భగవత్కర్మణాభగవన్తంవాసుదేవమర్చయిష్యామి భగవతాబలేన—కరిష్యామీతి సఙ్కల్ప్య । భగవానేవ స్వకీయైరేవ కల్యాణైకతమైరౌపచారికసాంస్పర్శికాభ్యవహారికై ర్భోగైరఖిలపరిజనపరిచ్ఛదాన్వితం స్వాత్మానంప్రీతఙ్కారయితుముపక్రమతే ।ఇత్యనుసన్ధాయ।ప్రాతస్స్నానోక్తప్రకారేణమాధ్యాహ్ని

కస్నానంసఙ్కల్పపూర్వకం దేవఋషిపితృతర్పణాన్తం
కుర్యాత్ ॥ అథవా। ధర్మశాస్త్రోక్తప్రకారేణస్నానమృత్తి
కాగోమూత్రాదికం గృహీత్వా నద్యాదికం గత్వా సు
ప్రక్షాళితపాణిపాదస్తీరంసంశోధ్య । త్రిరాచమ్య
త్రిఃప్రాణానాయమ్య। శ్రీగోవిన్దేత్యాది—శ్రీభగ
వదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం కర్మణ్యతాసిద్ధ్యర్థంన
ద్యాదౌ మాధ్యాహ్నిక స్నానం కరిష్యఇతి సఙ్క
ల్ప్య । సమస్తజగదాధారేతి। సాఞ్జలిబన్ధం భగవన్త
మనుజ్ఞాప్య । తీర్థాధిదైవతం శ్రీరఙ్గనాథ మనుజ్ఞాప్య
నాభిదఘ్నజలె త్రిఃనిమజ్జ్య। తతః ।దూర్వాయాం।
అశ్వక్రాన్తే—త్వయిసర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ । ఇతిమృదం
గృహీత్వా సంస్థాప్యశిరసిస్నాత్వా అశ్వక్రాన్తేతిసప్త
వాక్యాన్యుచ్చార్య।ఆర్ద్రామలకమాత్రయాఏకయా
మృదాశిరస్యాలిప్య నాభేరుపరిద్వాభ్యామాలిప్య నా
భేరధస్తిసృభిష్షడ్భిఃపదద్వయఞ్చాలిప్యస్నాత్వా । గ
న్ధద్వారేతి।సర్వాఙ్గే గోమయ మాలిప్య స్నాత్వా।
షడృచం వారుణసూక్తం । ఆపోవాఇదగ్ం సర్వమితి
యజుః । ఆపోహిష్ఠేతి తిస్రః । హిరణ్యవర్ణాఇతి చ
తుష్టయం । పవమానానువాకఞ్చ జపిత్వా ।ప్రత్యక్
సూర్యం ప్రణవేన నిరీక్ష్య నిమజ్జ్య । హిరణ్యశృఙ్గ
మిత్యాద్యైఃప్రాతస్స్నానోక్త ప్రకారేణ కృత్వా।

స్నాత్వా । ఊర్ధ్వపుణ్డ్రాదికం సమాచరేత్ ॥ వస్త్ర నిష్పీడనమాత్రం మధ్యాహ్నసన్ధ్యానన్తరం కుర్యాత్ । తతః ద్విరాచమ్య ప్రాణానాయమ్య మాధ్యాహ్నికసన్ధ్యాముపాసిష్య ఇతి సఙ్కల్ప్య । ఆపోహిష్ఠేతి పూర్వవత్ప్రోక్ష్య । పరిషిచ్య । ఆపః పునన్త్విత్యనువాకస్యాఽఽపఋషిః । అనుష్టుప్ఛన్దః । బ్రహ్మణస్పతిర్దేవతా । అపాం ప్రాశనే వినియోగః । ఆపః పునన్త్వితి అపః ప్రాశ్య । దధిక్రావ్ణేతి పూర్వవత్కృత్వా । ఏకమర్ఘ్యం దత్వా । శేషం పూర్వవత్కుర్యాత్ । ఉపస్థానే । మాధ్యాహ్నిక సన్ధ్యోపస్థానమితి విశేషః । ఆసత్యేనేతి షడృచాం హిరణ్యస్తూపఋషిః । ఆద్యయోస్త్రిష్టుప్ । చతసృణాం గాయత్రీజగత్యుష్ణిక్త్రిష్టుప్ఛన్దాంసి । సవితా దేవతా । ఉపస్థానే వినియోగః । ఆసత్యేనేత్యాదిత్య ముపస్థాయ సన్ధ్యాది నమస్కారాదికం కుర్యాత్ । తతో యథాశక్తి మూలమన్త్రజపః । అత్రాధారశక్త్యాది తర్పణమపి కేచిత్కుర్వన్తి ॥ శ్రీపాఞ్చరాత్రరక్షాయాం ద్వితీయాధికారే । ధర్మశాస్త్రోక్తేన భగవచ్ఛాస్త్రోక్తేన వర్త్మనా స్నాన విశేషాది పూర్వవత్ । భగవత్సమారాధన ప్రయోగో భాష్యకార సంగృహీత ఇత్యభిదానాత్పరమైకాన్తినాం

శ్రీభాష్యకారోక్తనిత్యానుష్ఠాననిష్ఠానాంనిత్యప్రకారె
ణైవమాధ్యాహ్నికస్నానం కర్తవ్యమ్॥ * * *

అథేజ్యాప్రయోగః

సుప్రక్షాళితపాణిపాదస్సాఽచాన్తస్తత్రత్యాత్రా
ధీశం శ్రీరఙ్గనాథాదికంభగవన్తమభ్యర్చ్యపూజాగృ
హాద్బహిర్ద్వారతోఽవస్థాయ । చణ్డాదీన్ద్వారపాలాన్
ప్రణమ్య॥గన్ధాదిభిరభ్యర్చ్య। ఆత్మప్రవేశనం యాచ
యిత్వా । తైర్దత్తానుజ్ఞో ద్వారపార్శ్వేఽవస్థాయ
అస్త్రమన్త్రాదిభిరభిమన్త్రితంపుష్పం దుష్టజన్తుపలా
యనార్థం దేవగృహాన్తఃప్రాస్య । తత్ర దక్షిణపాదం ప్ర
థమంవిన్యస్య తదన్తఃప్రవిశ్య భగవన్తమష్టాఙ్గప్రణా
మేన ద్విఃప్రణమ్య ప్రదక్షిణీకృత్య పూజాప్రదేశం స
మ్మార్జ్య గోమయేనోపలిప్య రఙ్గవల్ల్యాదిభి రలంకృత్య।
సాక్షతపుష్పాణిప్రకీర్య కర్పూరాగురుచన్దనైర్ధూపయి
త్వా॥నిశ్శబ్దప్రదేశేభువంసఙ్గృహ్య।తాంశోషణాదిభిర్వి
శోధ్య । దార్భం దారుమయం వా।ఆసనం। ఆత్మనో దే
వస్యపురతో దక్షిణతస్సంస్తీర్య । సఞ్ఛోటనాస్త్రేణా
భివీక్ష్య । ఆసనమన్త్రస్య పృథివ్యా మేరుపృష్ఠఋషిః।
సుతలఞ్ఛన్దః । శ్రీకూర్మో దేవతా । ఆసనేవినియోగః॥
శ్లో ॥ పృథ్వి త్వయా ధృతా లోకా విష్ణునా త్వం పురా
ధృతా । త్వఞ్చధారయమాం దేవి పవిత్రం కురుచా

సనమ్ ।ఇతిసామాన్యతఃప్రోక్తమన్త్రేణపద్మాసనస్వ
స్తికాసనాదిష్వేకమవలమ్బ్య।ఆసీనో గురుపరంపర
యా భగవన్తముపగమ్య । తమేవ ప్రాప్యత్వేనప్రాప
కత్వేనానిష్ట నివర్తకత్వేన యథావస్థితస్వరూపగుణ
విభూతిలీలోపకరణవిస్తారమనుసన్ధాయ।కరిష్యమాణ
భగవదారాధన పర్యన్తాతిమాత్రప్రీతిజనకానుభవజన
కాత్యర్థప్రియావిరతవిశదతమప్రత్యక్ష రూపానుధ్యా
నానుకూల మనోవృత్తి సిద్ధ్యర్థం ద్వయోచ్చారణపూ
ర్వకమఖిలేత్యాద్యనన్య శరణస్తత్పాదారవిన్దయుగళం
శరణమహంప్రపద్యఇత్యన్తంబృహద్గద్యమనుసన్ధాయ।
సాష్టాఙ్గప్రపతనమనుష్ఠాయ।తజ్జనిత భగవత్ప్రసాదోప
బృంహిత మనోవృత్తిస్తమేవ భగవన్తమాత్మనస్స్వామి
త్వేనానుసన్ధాయ । అత్యన్తప్రియావిరత విశదతమప్ర
త్యక్షరూపానుధ్యానేన ధ్యాయన్నాసీత । తతస్తద
నుభవ జనితాతిమాత్ర ప్రీతికారితపరిపూర్ణకైఙ్కర్య
రూపపూజామారభేత ॥ అష్టావింశతికృత్వోఽభ్యావ
ర్తితేన మూలమన్త్రేణ।త్రిఃప్రాణానాయమ్య । కృ
తక్షైశ్చతా ర్యారాధనం సఙ్కల్ప్య । భగవానేవ స్వ
నియామ్య స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తిస్వశేషతైకరసేనానే
నాత్మనాస్వకీయైశ్చ దేహేన్ద్రియాన్తఃకరణైస్స్వకీయక
ల్యాణతమద్రవ్యమయానౌపచారికసాంస్పర్శికాభ్యవ

హారికాదిసమస్తభోగానతిప్రభూతానతిప్రియతమాన
తిసమగ్రానత్యన్తభక్తికృతానఖిలపరిజనపరిచ్ఛదాన్వి
తాయస్వస్మైస్వప్రీతయే స్వయమేవ ప్రతిపాదయతు
ముపక్రమతే । ఇత్యనుసన్ధాయ ॥ ఓంలాంనమః ప
రాయ సర్వాత్మనేనమఇతిపాదయోర్న్యస్య సంకుర్వన్
పృథివీంగన్ధతన్మాత్రేవిలాపయామి । గన్ధతన్మాత్రమ
ప్సు విలాపయామీతి చిన్తయేత్ । ఓంవాం నమః ప
రాయనివృత్యాత్మనేనమఇతి గుహ్యేన్యస్య । అపో
రసతన్మాత్రేవిలాపయామి ।రసతన్మాత్రం తెజసివిలా
పయామీతి చిన్తయేత్ ।ఓంరాంనమఃపరాయవిశ్వా
త్మనె నమఇతి హృదయెన్యస్య తెజోరూపతన్మాత్రే
విలాపయామి।రూపతన్మాత్రంవాయౌవిలాపయామీతి
చిన్తయెత్ । ఓంయాంనమః పరాయపురుషాత్మనె
నమఇతినాసాగ్రేన్యస్య వాయుంస్పర్శతన్మాత్రేవిలా
పయామి । స్పర్శతన్మాత్రమాకాశె విలాపయామీ
తి చిన్తయెత్ । ఓంషాం నమఃపరాయపరమేష్ఠ్యాత్మ
నెనమఇతి మూర్ధ్నిన్యస్య ఆకాశంశబ్దతన్మాత్రేవిలా
పయామి । శబ్దతన్మాత్రమిన్ద్రియాణిచాహఙ్కారేవి
లాపయామి। అహఙ్కారంమహతి విలాపయామి।మ
హాన్తంప్రకృతౌవిలాపయామి । ప్రకృతింతమసి విలా
పయామి। తమోజీవం పరమాత్మనివిలాపయామీతి।త

త్త్వానాంసంహారం చిన్తయేత్ ॥ తతః। ప్రాణాయా
మే నైకేన మూలమన్త్రేందక్షిణేనపాణినానాభిదే
శేన్యస్య। మన్త్రోద్భూతచణ్డవాయ్వాప్యాయితనాభిదేశ
స్థవాయునాశరీరమన్తర్బహిశ్చసర్వంతత్పక్రమేణ।
శోషయామీతి సంశోష్య । పునరపిప్రాణాయామేనై
కేనమూలమన్త్రేందక్షిణేనపాణినాహృదయేన్యస్య। మ
న్త్రోద్భూతచక్రాగ్నిజ్వాలోపబృంహితజాఠరాగ్నినా
తత్తత్సమష్టిప్రలీనసర్వతత్త్వసర్వకిల్బిషసర్వాజ్ఞాన త
ద్వాసనం స్వదేహం దాహయామీతి దగ్ధ్వా। దగ్ధత
త్సమష్టిప్రలీనసర్వతత్త్వ సర్వకిల్బిష సర్వాజ్ఞానతద్వా
సనోభూత్వా।భగవద్దక్షిణపాదాఙ్గుష్ఠేమూలమన్త్రే
ణస్వాత్మానంప్రవేశయేత్ । అపరేణ ప్రాణాయామే
న భగవత్ప్రసాదేన భగవత్కైఙ్కరతాయోగ్యతా
మాపాద్య । తస్మాదాదాయ। తద్వామపాదాఙ్గుష్ఠా
అధస్తాన్మూలమన్త్రేణస్వాత్మానంవిన్యస్య।భగవద్వామ
పాదాఙ్గుష్ఠనఖశీతాంశు మణ్డలగళద్దివ్యామృత ధార
యాత్మానమభిషిచ్య।భగవత్ప్రసాదేనతదమృతమయం
సర్వకైఙ్కర్యమనోహరంసర్వకైఙ్కర్యయోగ్యంశరీ
రంలబ్ధ్వా। తస్మిన్పఞ్చోపనిషన్మన్త్రైః సృష్టిక్రమేణ
న్యసేత్ ॥ తత్ప్రకారః॥ ఓం షాంనమఇతిమూర్ధ్నిన్య
స్యాన్పరమాత్మనస్తత్త్వఃఉత్పాదయామి । తమసః ప్రకృ

తిముత్పాదయామి|ప్రకృతేర్మహాన్తముత్పాదయామి|
మహతోఽహఙ్కారముత్పాదయామి|అహఙ్కారా
దిన్ద్రియాణిశబ్దతన్మాత్రఞ్చోత్పాదయామి। శబ్దతన్మా
త్రాదాకాశముత్పాదయామీతి చిన్తయేత్। ఓంయాం
నమఇతి నాసాగ్రే న్యస్యాకాశాత్ స్పర్శతన్మాత్రము
—మి । స్పర్శతన్మాత్రాద్వాయుము—మీతి చిన్తయే
త్ । ఓంరాం నమఇతి హృదయే న్యస్య వాయోరూ
పతన్మాత్రము—మి । రూపతన్మాత్రాత్తేజ ఉత్పాదయా
మీతి చిన్తయేత్ ।ఓంవాంనమఇతి గుహ్యే న్యస్య తే
జసో రసతన్మాత్రము—మి। రసతన్మాత్రాదప ఉత్పాద
యామీతి చిన్తయేత్ ।ఓంలాంనమఇతి పాదయోర్న్య
స్య॥అద్భ్యో గన్ధతన్మాత్రము—మి ।గన్ధతన్మాత్రాత్పృ
థివీముత్పాదయామీతి చిన్తయేత్ । ఏవం భూతంప
రిశుద్ధదేహంధ్యాత్వా । పునరపి ప్రాణాయామనైకే
న భగవద్వామపాదాంగుష్ఠవినిసృతామృతధారయా
స్నాన మభిషిచ్య । కృతలాఞ్ఛనో న్యస్తోర్ధ్వపుణ్డ్రః।
అస్య శ్రీమదష్టాక్షరమహామన్త్రస్యేత్యాదిపూర్వోక్త
పత్రికాక్రమేణ ఋష్యాదిన్యాస మఙ్గంన్యాసఞ్చ కుర్యా
త్ । ఆరాధనార్థే వినియోగ ఇతి భేదః । అత్ర శ్రీభా
ష్యకారైర్వఙ్గైవం శేశ్వరైశ్చ జపస్యానుక్తత్వాదారాధ
న యోగ్యతార్థం న్యాసమాత్రంకర్తవ్యమ్ । షా

ద్యాదిషుతు॥జపోప్యుక్తః। తతో యాగమారభేత। భగవానేవేత్యాది—కారయతీతిపూర్వవద్ధ్యాత్వా।హృదయకమలమధోముఖ మూర్ధ్వ మున్నమయ్య।బాహ్యతో వక్ష్యమాణాధారశక్త్యాది కల్పనక్రమేణ యోగపీఠాన్తం కల్పయిత్వా । పర్యఙ్కంనాగరాజఞ్చపరికల్ప్య। తస్యపీఠస్య దక్షిణపార్శ్వే తస్యాస్సన్త్వానం విచిన్త్య । తత్పీఠోపరి సవ్యామ్పాదమితి వక్ష్యమాణక్రమేణ సపరివారం భగవన్తం విచిన్త్య । ధ్యాత్వా । మానసైరతిమానుషైస్సాంస్పర్శికౌపచారికాభ్యవహారికైర్భోగైరభ్యర్చ్య । భగవన్తం ప్రణమ్య। ప్రసాద్య । శ్లో॥ భగవన్పుణ్డరీకాక్ష హృద్యాగన్తు మయాకృతమ్ । ఆత్మసాత్కురుదేవేశ బాహ్యేత్వాంసమ్యగర్చయే ॥ విభో సర్వలోకేశ ప్రణతార్తిహరాచ్యుత । త్వాంభక్త్యా పూజయామ్యద్య భోగైరగ్ర్యైర్విధిక్రమాత్। ఇతి బాహ్యయాగం భగవతే నివేద్య।తదనుజ్ఞాతశ్చణ్డాదీన్ ద్వారపాలాన్గన్ధాదిభిరభ్యర్చ్య। సమ్భారాన్ సమ్భృత్య । ఆత్మనో వామపార్శ్వే జలభాజనే తోయముత్పూర్య । గన్ధ పుష్పయుతంకృత్వా మూలమన్త్రేణ సప్తకృత్వోభిమన్త్ర్య ।మూలమన్త్రేణైవవిశోష్య దగ్ధ్వా।దివ్యామృతమయన్తోయముత్పాద్యాస్త్రమన్త్రేణరక్షాంకృత్వా సురభిముద్రాంప్రద

ర్ఘ్య౹ అన్యాని పూజాద్రవ్యాణ్యాత్మనోదక్షిణపార్శ్వే
నిధాయ౹ మూలమన్త్రేణ శోషణదాహనప్లావనైరర్ఘ్య
తామాపాద్య౹ ఆత్మనఃపురతస్స్వస్తికైపీఠే౹ క్రమేణా-
-గ్నేయాదిషుకోణేష్వర్ఘ్యపాద్యాచమనీయ్యస్నానీ
య్యపాత్రాణినిధాయ౹ మూలమన్త్రేణాస్త్రమన్త్రేణవా౹
ప్రక్షాళ్య౹ శోషణాదినావిశోష్య సంస్కృతతోయే
నపూరయిత్వా౹ అర్ఘ్యపాత్రే౹ శ్లో౹ సిద్ధార్థమ
క్షతంచైవ కుశాగ్రం తిలమేవచ ౹ యవంగన్ధంఫలం
పుష్పమర్ఘ్యద్రవ్యాణినిక్షిపేత్ ॥ పాద్యేదూర్వాం
విష్ణుపర్ణీంశ్యామాకం పద్మమక్షతమ్ ౹ ఆచమనీయ్య
పాత్రే ౹ ఏలాలవఙ్గతక్కోలజాతీకర్పూరచన్దనమ్ ॥
స్నానీయ్యపాత్రే ౹ గన్ధసర్వౌషధీరసఫలబీజ కుశా
నిచ ౹ తిలానిచాక్షతశ్చైవదధిక్షీరంఘృతంతథా ॥ అ
రిద్రాతులసీపుష్పం స్నానీయ్యద్రవ్యముచ్యతే ౹ గన్ధస
ర్వౌషధీత్యత్ర౹ శ్లో॥ కోష్ఠమాంసీహరిద్రేద్వేమురాశైలే
యచమ్పకాః ౹ వచాకచోరముస్తాశ్చసర్వౌషధ్యఃప్ర
కీర్తితాః౹ ఇత్యుక్తతత్తద్ద్రవ్యాణితత్తత్పాత్రేనిక్షిప్య౹
ద్రవ్యాభావేతులసీంవా౹ నిక్షిపేత్ ౹ అన్యస్మిన్పాత్రే
సర్వార్థతోయముత్పూర్య పరికల్ప్య ౹ తతోర్ఘ్యపా
త్రంపాణినా మూలమన్త్రేణాభిమన్త్ర్య ౹ ఓంన
మోభగవతే అర్ఘ్యంపరికల్పయామీత్యర్ఘ్యంపరిక

ల్పయేత్ ।ఓం నమో భగవతే పాద్యం—పరికల్పయేత్ ।
ఓం నమః—ఆచమనీయ్యం।ఓం నమః— స్నానీయ్యం
ఓం నమః—శుద్ధోదకం పరికల్పయామీతి । ఏతానిపా
త్రాణిపరికల్ప్య । అర్ఘ్యపాత్రజల మన్యేన పాత్రే
ణాదాయ । యాగభూమిం సర్వాణిచయాగద్రవ్యా
ణిఆత్మానఞ్చ ప్రోక్ష్యాసనంపరికల్పయేత్ ॥ ఓం
ఆధారశక్త్యై నమఇత్యారభ్యభూం భూమ్యైనమఇత్య
న్తంయథాస్థానముపర్యుపరి ధ్యాత్వా ప్రణమ్య । ఓం
శ్రీవైకుణ్ఠాయదివ్యలోకాయనమఇతి శ్రీవైకుణ్ఠం దివ్య
లోకం ధ్యాత్వా । ప్రణమ్య । ఓం శ్రీవైకుణ్ఠాయ దివ్య
జనపదాయనమఇతి దివ్యజనపదం ధ్యాత్వా । ప్రణమ్య।
ఓం శ్రీవైకుణ్ఠాయదివ్యనగరాయనమఇతి దివ్యనగరం
ధ్యాత్వాప్రణమ్య। ఓం శ్రీవైకుణ్ఠాయదివ్యవిమానాయ
నమఇతిదివ్యవిమానంధ్యాత్వా ప్రణమ్య। ఓమానన్దమ
యాయ దివ్యరత్న మంటపాయ నమఇతి దివ్యమంట
పంధ్యాత్వాప్రణమ్య।ఓమాస్తరణరూపాయానన్తాయ
నాగరాజాయనమఇత్యాస్తరణంధ్యాత్వా ప్రణమ్య।
ఓంధర్మాయపాదపీఠాయనమఇతిఆగ్నేయ్యాం।జ్ఞానా
యపాదపీఠాయనమఇతినైఋత్యామ్ । ఓంవైరా
గ్యాయపాదపీఠాయనమఇతి వాయవ్యాం। ఐశ్వర్యా
యపాదపీఠాయనమఇతిఈశాన్యాం । ఇతిక్రమేణపీఠం

న్యస్య ధ్యాత్వా ప్రణమ్య। ఓం ధర్మాయ పీఠగాత్రాయ నమ ఇతి ప్రాచ్యామ్ । ఓం జ్ఞానాయ పీఠ—నమ ఇ దక్షిణస్యామ్ । ఓం వైరాగ్యాయ పీఠ—నమ ఇతి పశ్చిమాయామ్ । ఓమైశ్వర్యాయ పీఠ—నమ ఇత్యుత్తరస్యాఞ్చ । క్రమేణ పీఠగాత్రాణి । న్యస్య ధ్యాత్వా ప్రణమ్య । పభిః పరిచ్ఛిన్నతనవే పీఠభృతే సదాత్మకాయానన్తాయ నమః ఇతి సదాత్మకం సర్వకార్యోన్ముఖం విభుమనన్తం విన్యస్య । తదుపరి । ఓం అష్టదళపద్మాయ నమ ఇతి । అష్టదళపద్మం విన్యస్య । తస్య పూర్వాద్యష్టసు దళేషు క్రమేణ । ఓం విమలాయై చామరహస్తాయై నమ ఇత్యారభ్య ఈశానాయై చా— నమ ఇత్యన్తముచ్చరన్ । విమలాద్యాః హరిముఖమీక్షమాణాః । కరేణైకేన చామరాణి దధతీస్స్వలఙ్కృతాః ఇతరైకహస్తేన స్వశిరోనిహితేన నమస్యన్తీస్స్థితా ధ్యాత్వా । గన్ధాదిభిరభ్యర్చ్య కర్ణికాపూర్వభాగే । అనుగ్రహాయై చా— నమ ఇతి పూర్వోక్తరూపామ్ । విన్యస్య ధ్యాత్వా ప్రణమ్య । ఓం జగత్ప్రకృతయే దివ్యయోగపీఠాయ నమ ఇతి జగత్ప్రకృతినిర్మితమాధారశక్త్యాద్యఖిలదేవతామయమద్భుతం యోగపీఠమ్ । విన్యస్య ప్రణమ్యాభ్యర్చ్య । ఓం దివ్యయోగపర్యఙ్కాయ నమ ఇతి దివ్యయోగపర్యఙ్కం విన్యస్య । ఓం సహస్రఫణామణిమ

ష్ఠితాం యానన్తాయ నాగరాజాయ నమ ఇతి మధ్యే । కుణ్డలీకృతవిగ్రహం రజతాద్రినిభమున్నిద్రపద్మ పత్రారుణేక్షణం శైత్య సౌగన్ధ్య సౌకుమార్య మార్దవాదిగుణాకరం వితానమివ ఫణాసహస్రం పితత్వాసీన మనన్తం నాగరాజమ్। విన్యస్య ధ్యాత్వా ఽభ్యర్చ్య ।ఓం పాదపీఠాత్మనేఽనన్తాయనాగరాజాయనమ ఇతి పురతః పాదపీఠమ్ । విన్యస్య। సర్వపరివారాణాం పురతః పశ్చాదపి సర్వతః । ఓం పద్మాసనేభ్యో నమ ఇతి పద్మాసనాని విన్యస్య । యోగపీఠస్య । పశ్చాత్పురతః ప్రాగుత్తరేచ క్రమేణానన్తగరుడవిష్వక్సేనానాం ఓం సపీఠక పద్మాసనేభ్యో నమ ఇతి సపీఠక పద్మాసనాని విన్యస్య । సర్వత్ర పుష్పాక్షతాదీనవకీర్య ధూపైర్ధూపయిత్వా ।యోగపీఠస్య పశ్చిమోత్తరదిగ్భాగే సమీపతః ।ఓమస్మద్గురుభ్యో నమ ఇతి రహస్యత్రయగాయత్రీప్రదాత్రూన్ తదర్థోపదేష్టౄనిజ్యాప్రయోగశిక్షకాన్ భరసమర్పణ కర్తౄంశ్చ సర్వాన్ గురూంస్తదీయాన్ గురూంశ్చ।ధ్యాత్వాప్రణమ్య గన్ధాద్యై రభ్యర్చ్యాభివాద్య ప్రసాద్య॥ శ్లో ॥ గురవస్తదీయగురవోఽదిశన్తుమమసాధ్వనుగ్రహమ్ । యుష్మదుపజనిత శక్తిమతి హరిమర్చయామి గతభీః ప్రసదత ॥ ఇతి ప్రణమ్యానుజ్ఞాప్య । భగవద్యాగమారభేత ॥ * * *

కల్పితేనాగభోగేసమాసీనంభగవన్తం నారాయణం
పుణ్డరీకదళామలాయతేక్షణం కిరీటమకుటహారకే
యూరకటకాది సర్వభూషణై ర్భూషితం ఆకుఞ్చిత
దక్షిణపాదంప్రసారిత వామపాదం దక్షిణజానున్యస్త
ప్రసారిత దక్షిణభుజం నాగభోగన్యస్త వామభుజమూ
ర్ధ్వఽభుజద్వయేశఙ్ఖచక్ర ధరం సర్వేషాం సృష్టిస్థితిప్ర
ళయహేతుభూతమం జనాభం విరాజమాన ముదగ్ర
ప్రబుద్ధస్ఫురదపూర్వాచిన్త్యపరమసత్వ పఞ్చశక్తిమ
యవిగ్రహంపఞ్చోపనిషన్మన్త్రైర్ధ్యాత్వాభగవఽసమా
రాధనాభిముఖోభవేతిప్రార్థ్య । మూలమన్త్రేణదణ్డవ
త్ప్రణమ్యోత్థాయ ॥శ్లో॥ బ్రహ్మాదయస్సకలాదేవాయ
న్నస్తుతుఽమపీశ్వరాః । సఏషభగవానద్యమమప్రత్య
క్షతాఙ్గతః । స్వాగతం భగవన్నద్యమాంతారయితు
మాగతః । ధన్యోస్మ్యనుగృహీతోస్మి కృతార్థోఽస్మికృ
పానిధే । ఇతి స్వాగతం నివేద్య । ॥శ్లో॥ సాన్నిధ్యం
కురుదేవేశ సర్వదాసర్వకామద । ద్రవ్యమన్త్రక్రియా
భక్తి శ్రద్ధాహీనంసహస్వప్రభో । ఇతిసాన్నిధ్యయా
చనంకుర్యాత్ । అన్యత్రస్వాభిమతే దేశేపూజాచే
దేవమావాహన మిత్యుపక్రమ్య॥శ్లో॥మన్త్రయోగస్స
మాహ్వానం కరపుష్పోపదర్శనమ్ । బిమ్బోపవేశనం
చైవ యోగవిగ్రహచిన్తనమ్ ।ప్రణామశ్చసముత్థానం

స్వాగతం పుష్పమేవచ ॥ సాన్నిధ్యయాచనం చైవ త
త్రాహ్వానస్యసత్క్రియాః ॥ తతో భగవన్తం ప్రణమ్య।
దక్షిణతః శ్రీం శ్రియై నమ ఇతి గోరోచనవర్ణాం భగవ
న్నారాయణేత్యాదిగద్యోక్తగుణ సమ్పన్నాం శ్రియ
మావాహ్య ప్రణమ్య । వామే । భూం భూమ్యై నమ
ఇతి। శ్యామాం భూమిం । తత్ర నీం నీళాయై నమ ఇతి
హరితవర్ణాం నీళాం । ఓం సర్వాభ్యో భగవద్దివ్యమ
హిషీభ్యో నమ ఇతి సర్వాభగవద్దివ్యమహిషీస్సమన్తతః
ప్రణమేదితి నిత్యగ్రన్థరీతిః । అత్ర కేచిత్ । అన్య
త్రేత్యస్య పూర్వం ధ్యేయతయోక్తపరవాసుదేవమూ
ర్త్యతిరిక్తమూర్త్యన్తరే పూజా చేదేవ హ్యావాహనమి
త్యాహుః । పూజాయామావాహనస్థానానీతి పర
మవ్యోమాతిరిక్తానాం స్థానానామావాహన స్థానత
యా వక్ష్యమాణత్వాత్తథైవ బహుశ్రీకోశదర్శనాచ్చే
తి వర్ణయన్తి । వస్తుతస్తు అన్యత్రకల్పితనాగభోగవ్య
తిరిక్తదేశే పూజా చేదిత్యేవస్వరసత్వం ప్రతీయతే ॥
అత ఉక్తరీత్యా । ఆధారశక్త్యాదిపీఠకల్పన మన్త్రేణా
పి ప్రకారాన్తరేణ పూజాऽస్తీతి గమ్యతే। తథా సత్యే
వహి । అన్యత్ర స్వాభిమతదేశ ఇత్యస్య స్వారస్యాత్
మన్త్రయోగాదిక్రమేషు భేదాస్సందృశ్యన్తే। అత్ర
ప్రథమం । ఆచార్యగుణాదర్శే । శ్రీమన్నారాయణ

మునిభిః ప్రదర్శితప్రకారో లిఖ్యతే। ఉద్ధరణ్యాఽర్ఘ్యశి
జలమాదాయ పుష్పద్వయం నిక్షిప్య। మూలమంత్రం
చతురావృత్య। భగవద్విగ్రహచిన్తనమ్। మంత్ర
యోగః। పఞ్చోపనిషన్మంత్రేష్వాద్యేన వ్యోమమం
త్రేణ। ఉద్యోగధ్యానమ్। ద్వితీయేన వాయవ్యమన్త్రే
ణ పాత్రప్రవేశధ్యానమ్। సమాహ్వానమ్। తృతీ
యేనాగ్నేయమంత్రేణ పాత్రం బిమ్బ స్యదర్శయి
త్వా పురతో నిధాయ। ఏకం పుష్పం సజలం స తేజో హ
స్తేనాదాయ దేవస్య దర్శనమ్। కరపుష్పోపదర్శనం।
తురీయేణాఽప్య మంత్రేణ భగవన్మూర్ధప్రభృతి
పాదాన్తం పుష్పజలాభ్యామభిషిచ్య ప్రవేశధ్యా
నం। బిమ్బోపవేశనమ్। ద్వితీయపుష్పమాదాయ పఞ్చ
మేన పార్థివమంత్రేణ ప్రణవేన చ। బ్రహ్మరన్ధ్రేంపి
ధాయ శిరఃప్రభృతి పంచోపనిషన్న్యాసః। మూలమన్త్ర
న్యాసశ్చ యోగపిగ్రహచిన్తనమ్। మూలమన్త్రేణ
ప్రణామోత్థానే। బ్రహ్మాద్యాస్సకలా దేవా ఇతి మ
న్త్రేణ స్వాగతమ్। పుష్పం నామ। మూలమన్త్రేణ
పాదయోః పుష్పప్రదానమ్। సాన్నిధ్యయాచనం
నామ। భగవన్ యావదారాధనపరిసమాప్తి సన్నిధత్స్వ
హవిగ్రహ ఇతి సాన్నిధ్యప్రార్థనమ్। తత్రమన్త్రే
ణ। శ్రియం భూమిం నీళాఞ్చావాహయేదితి। నిత్యవ్యా

ఖ్యానాదౌతు। ఉక్తప్రక్రియాయా ఏవకిఞ్చిదాధిక్య
యుక్తతయా విస్తరరూపేణావాహనక్రియాయాః భేదః
ప్రదర్శితః । తథాహి । మన్త్రయోగో నామ। ఉద్ధర
ణ్యాఽర్ఘ్యజలమాదాయ తత్ర పుష్పద్వయం నిక్షిప్య
ఉపస్థం కృత్వా । ధారణవిధారణే చ కృత్వా మూలమ
న్త్రం చతురావృత్తిపూర్వకమావాహ్య భగవద్విగ్ర
హచిన్తనమ్ । సమావాహ్వనన్తు । ఓం పరసుధామావస్థిత
మనుగ్రహాభియోగాద్యతానతారపహ్యాస్యాభీమత
సిద్ధిదమన్త్రశరీర । ఓం నమోనమః । ఓం షాం న
మ ఇతి ఉద్యోగధ్యానమ్ । ఓం యాం నమ ఇతి కరస్థపా
త్ర జలే ప్రవేశధ్యానఞ్చ । కరపుష్పప్రదర్శనం నా
మ । ఓం రాం నమ ఇతి పాత్రం భగవదభిముఖే దర్శయి
త్వా పురతో నిధాయ। ఏకం పుష్పం సజలం స తేజోహస్తే
నాదాయ దేవస్య ముఖే దర్శనమ్ । బిమ్బావవేశనం నా
మ। శ్లో॥ ఆవాహయామి లక్ష్మీశం పరమాత్మానమవ్యయమ్
ఆతిష్ఠతామిమాం మూర్తిం మదనుగ్రహకామ్యయా। శ్రీ
యా సార్ధం జగన్నాథో దేవో నారాయణః ప్రభుః। ఆతి
ష్ఠతామిమాం మూర్తిం మదనుగ్రహకామ్యయా ఇతి ధ్యా
త్వా। ఓం వాం నమ ఇతి భగవతశ్శిరః ప్రభృతి పాదాన్తం
పుష్పజలాభ్యామభిషిచ్య ప్రవేశనం। యోగవిగ్రహచిన్త
నం నామ। అన్యత్పుష్పమాదాయ। ఓం లాం నమ ఇతి బిమ్బ

రద్ధ్రిం పిధాయ శేషం నిరస్య మూలమంత్రేణ భగవద్విగ్రహధ్యానం ॥ భగవతశ్శిరః ప్రభృతి పాదాన్తం పంచోపనిషన్మంత్రాణాం సృష్టిక్రమేణ న్యాసః। మూలమంత్రస్య వ్యాపక న్యాసః। మూలమంత్రాక్షరాణాం। ఓం ఓం ఓం నం। ఇత్యాది క్రమేణ మూర్ధ్ని నేత్రయో స్తన్యో హృదయే నాభౌ గుహ్యే జాన్వోః పాదయోశ్చేత త్పదం గుహ్యాత్సృష్టిన్యాసః। నాభ్యాది హృదయ పర్యన్తం స్థితిన్యాసశ్చ। తతో మూలమంత్రేణ ప్రణామ సముత్థానే। బ్రహ్మాద్యాస్సకలా దేవా ఇతి స్వాగతం। అథ పాదయోః పుష్పప్రదానం। సాన్నిధ్యయాచనం నామ। ఓం ఓం జ్ఞానాయ హృదయాయ నమః సన్నిధత్స్వహా భగవన్నితి భగవన్మూర్ధ్ని అర్ఘ్యజలం పుష్పేణ ప్రదాయ। శేషం నిరస్య। పునరపి। ఓం నాం బలాయ కవచాయ హుం। భగవన్ సన్నిధత్స్వ హావిగ్రహా ఇతి భగవన్మూర్ధ్ని పుష్పేణ జలం ప్రదాయ శేషం ప్రతిగ్రహపాత్రే నిరస్య। పునరపి ఓం యం తేజసే నేత్రాభ్యాం వౌషట్ యావదారాధన పరిసమాప్తి భగవన్ సన్నిధత్స్వ హావిగ్రహా ఇతి భగవన్మూర్ధ్ని పుష్పేణార్ఘ్యజలం ప్రదాయ శేషం నిరస్య ॥ శ్లో ॥ సాన్నిధ్యం కురు దేవేశ సర్వదా సర్వకామద। ద్రవ్యమంత్రక్రియా భక్తిశ్రద్ధాహీనం సహ ప్రభో। ఇత్యర్ఘ్యత్రయ

పురస్సరం సాన్నిధ్యయాచనమ్ । అథభగవద్వక్షసి
దక్షిణభాగమారభ్య క్రమేణతత్తన్మంత్రేణ శ్రీభూ
మినీళానాంన్యాసః దక్షిణేతరహస్తేషు పద్మగదాశఙ్ఖ
చక్రాణాంప్రణవాదినమోంతన్యాసః । ఏవంకిరీట
శ్రీవత్సకౌస్తుభ వనమాలానాంశిరోవక్షోదక్షిణభాగ
మధ్యే భయపార్శ్వేషున్యాసః । శ్రీపుష్టిసరస్వతీని
ద్రాకాన్తిపృథ్వీగరుడానాంతత్తత్స్థానేషున్యాసః । తే
షాంచతురుపచారైరర్చనంచ క్రముద్రాముసలము
ద్రాచ । ఏవంశ్యాదిబిమ్బేసతి । ఓంశ్రీంశ్రియైనమఇతి
చతురావృత్త్యాబిమ్బావేశనాంతంకృత్వాఓంపౌంవ
మగపగాయఇత్యాదియోగవిగ్రహచిన్తనకాలే పం.వొ
పనిషదాంసృష్టిన్యాసంకృత్వా ఓంశ్రీంశ్రియైనమఇ
తిశ్రీమంత్రేణ వ్యాపకన్యాసంకృత్వా ఓంశ్రాంజ్ఞా
నాయ హృదయాయ నమః । ఓం శ్రీం ఐశ్వర్యాయ
శిరసేస్వాహా।ఓంశ్రూంశక్త్యైశిఖాయైవౌషట్ । ఓం
శ్రైంబలాయ—హుం।ఓంశ్రౌంతేజసే—వౌషట్।
ఓంశ్రఃవీర్యాయాస్త్రాయఫట్ । ఇతిషడఙ్గన్యాసంకృ
త్వా।శ్రీమన్త్రేణప్రణామోత్థానేకృత్వా।స్వాగతంని
వేద్య।శ్రీమంత్రేణపుష్పందత్వా।ఓంశ్రాంజ్ఞానాయ
హృదయాయనమః।ఇతిభగవతిశ్రీస్సన్నిధత్స్వేహ। ఇత్య
ర్ఘ్యంశ్రీమూర్ధ్నిదద్యాత్।ఏవంభూంభూమ్యైనమఇతి

చక్షుగాస్పృత్త్యేత్యాది । ఓం భాం జ్ఞానాయ హృదయా
య నమ ఇత్యాదిక్రమేణ భూషాన్యావాహనం । ఓం నీం నీ
ళాయై నమ ఇత్యాది నీళావాహనమితి । సాలగ్రామశి
లాయాంతు॥ ఆవాహనం వినా సాన్నిధ్యయాచనమా
త్రం కుర్యాత్ । ఓం కిరీటాయ —— నమ ఇతి ఉపరి భగవతః ప
శ్చిమపార్శ్వే చతుర్బాహుం చతుర్వక్త్రం కృతాంజ
లిపుటం మూర్ధ్ని భగవత్కిరీటం ధారయన్తం కిరీటా
ఖ్యం దివ్యపురుషం ప్రణమ్య । ఓం కిరీటమాలాయై నమ ఇ
తి । స్వమౌళినా । దేనాపీడం బిభ్రతం । ఆపీడాత్మానం భగ
వతః పురతో ధ్యాత్వా । ప్రణమ్య । ఓం దక్షిణకుం
డలాయ నమః । ఓం వామకుణ్డలాయ నమ ఇతి । భగవతో ద
క్షిణవామపార్శ్వయోర్యథాక్రమం స్వమౌళినా భగవ
చ్ఛ్రవణభూషణం దధతం మకరకుణ్డలాఖ్యం సూరిద్వ
యం ప్రణమ్య । ఓం వైజయన్త్యై వన —— నమ ఇతి పఞ్చవ
ర్ణాం మృదుతనుం పఞ్చభూతాధారభూతాం భూత
మాలాఖ్యాం మూర్తిమతీం శ్రియమివ స్థితాం భగవతః పు
రతః ప్రణమ్య । శ్రీవత్సలస్యై నమ ఇతి పురతో వైజయంతీ
పార్శ్వే ॥ శ్లో ॥ శ్యామాంకమలపత్రాక్షీం గోవిన్దచరణ
ప్రియామ్ । దేవీం శ్రియమివాసన్నాం హరేర్నిత్యవిభూ
షణమ్ ॥ ప్రణమ్య । ఓం కౌస్తుభాయ నమ ఇతి పురతః జీవత
త్త్వాధారభూతం భాస్వరవపుషం కౌస్తుభాత్మానం ప్రణ

మ్య। ఓం కాఞ్చీగుణోజ్జ్వలాయ దివ్య——నమ ఇతి పురతః పీతామ్బరం ప్రణమ్య సర్వేభ్యో భగవద్దివ్యభూషణేభ్యో నమ ఇతి। శ్లో॥ తత్తద్గుణసముత్థాని తేజాంసి పరమాత్మనః। సుసారాణి సుగన్ధీని సుకుమారాకృతీని చ। మనోనయనహారీణి దేవస్యాసినిజైర్గుణైః ॥ స్వైరేవ ధార్యమాణాని రూపైర్బహువిధైశ్శుభైః । యథారూపం యథాస్థానం యథావర్ణం యథాక్రమమ్ ॥ ప్రణమ్య చిన్తయేద్భక్త్యా స్వైర్మన్త్రైః పురతో హరేః ॥ ఇత్యాదిక్రమేణ భగవతః పురత ఏవ నూపురాదీని సర్వాణి భూషణాని ధ్యాత్వా ప్రణమ్య। ఓం సుదర్శనాయ హేతిరాజాయ నమ ఇతి సుదర్శనాత్మానం రక్తనేత్రం ద్విభుజం కృతాంజలిపుటం భగవన్తమాలోకయన్తం తద్దర్శనానన్దబృంహితముఖం మూర్ధ్ని భగవచ్చక్రం ధారయన్తం దక్షిణతః ప్రణమ్య ఓం నన్దకాయ నమ ఇతి తత్త్వజ్ఞానతత్త్వాధిదైవతం మూర్ధ్ని భగవత్ఖడ్గం ధారయన్తం దివ్యపురుషం ప్రణమ్య। ఓం తత్త్వపద్మాయ నమ ఇతి శిరసి పద్మం ధారయన్తం శైత్యసౌగన్ధ్యసౌన్దర్యమార్దవాదిగుణం లీలాపద్మం ధ్యాత్వా। ప్రణమ్య। వామతః పాఞ్చజన్యాయ నమ ఇతి శఙ్ఖాత్మానం సితవర్ణం రక్తనేత్రం ద్విభుజం కృతాఞ్జలిపుటం శఙ్ఖనాదానన్దబృంహితముఖం మూర్ధ్ని భగవచ్ఛఙ్ఖం ధారయన్తం ప్రణమ్య। ఓం కౌ

మోదక్యై—నమఇతిగదాందేవీంబుద్ధితత్త్వధార
భూతాంగదాంశిరసాదధతీంతత్రైవప్రణమ్య । ఓం
శార్ఙ్గాయ—నమఇతి తృనెత్రం శిరసాభగవద్ధను
ర్ధారయన్తంతత్త్రదాకృతిశరతూణీరద్వయసమేతం
శార్ఙ్గాస్త్రానంతత్రైవప్రణమ్య । ఓంసర్వేభ్యోభగ
వద్దివ్యాయుధేభ్యోనమఇతి సర్వాణిభగవద్దివ్యాయు
ధానిస్వశరీరోద్ధృత స్వస్వరూపాయుధాని ప్రణమ్య ।
ఓంసర్వాభ్యోభగవద్దివ్యపాదారవిన్దసంవాహినీభ్యో
నమఇతి భగవత్పాదారవిన్దసంవాహినీస్సమంతతఃప్ర
ణమ్య । అనన్తాయనాగరాజాయనమఇతి పృష్ఠతోన
న్తంనాగరాజంచతుర్బాహుంహలముసలధరంకృతా
ఞ్జలిపుటంఫణామణిసహస్రమణ్డితోత్తమాఙ్గం వారు
ణీకాన్తిభ్యాం పత్నీభ్యాంసమేతం భగవన్తమాలోక
యన్తంతద్దర్శనానన్దబృంహిత సర్వాఙ్గంధ్యాత్వా
ప్రణమ్య। ఓంసర్వేభ్యోభగవత్పరిజనేభ్యోనమఇతి
అనన్తాసఙ్ఖ్యేయాన్ భగవత్పరిజనాన్ సర్వతఃప్రణ
మ్య। ఓంభగవత్పాదుకాభ్యాం నమఇతి పాదుకేపు
రతః ప్రణమ్య । ఓంసర్వేభ్యోభగవత్పరిచ్ఛదేభ్యో
నమఇతి సర్వాన్పరిచ్ఛదాన్ప్రణమ్య।ఓంవైనతేయా
యనమఇతి వైనతేయంసమాసీనంద్విభుజంకృతాఞ్జలి
పుటంభగవన్తమాలోకయన్తంరుద్రాసుకీర్తిభ్యాం స

మేతంధ్యాత్వా ప్రణమ్య । ఓంభగవతేవిష్వక్సేనాయ
నమఇతిభగవతఃప్రాగుత్తరేదక్షిణాముఖంచతుర్భుజం
కృతాంజలిపుటంశఙ్ఖచక్రధరంనీలమేఘనిభంసూత్రవ
త్యాసమేతంధ్యాత్వా ప్రణమ్య । ఓంగంగజాననాయ
నమః । ఓంజంజయత్సేనాయనమః । ఓంహాంహరివక్త్రా
యనమః । ఓంకంకాలప్రకృతిసంజ్ఞకాయనమః । ఓం
సర్వేభ్యోభగవద్విష్వక్సేనపరిజనేభ్యోనమఇతి విష్వ
క్సేనపరిజనాన్తస్యసమంతతః ప్రణమ్య । ఓంచణ్డా
యద్వా—నమః । ఓంప్రచణ్డాయద్వా—నమ ఇ
తిపూర్వద్వారపార్శ్వయోః । శఙ్ఖచక్రగదాజ్ఞాన
ముద్రాచతుర్హస్తౌచణ్డప్రచణ్డౌ ప్రణమ్య । ఓంభద్రా
యద్వా—నమః । ఓంసుభద్రాయద్వా—నమ ఇ
తి దక్షిణద్వారపార్శ్వయోః। పూర్వోక్తలక్షణౌ భ
ద్రసుభద్రౌప్రణమ్య । ఓంజయాయద్వారపాలాయన
మః । ఓంవిజయాయద్వా—నమఇతిపశ్చిమద్వారపా
ర్శ్వయోః । పూర్వోక్తలక్షణౌజయవిజయౌ ప్రణ
మ్య । ఓంధాత్రేద్వా—నమః । ఓంవిధాత్రేద్వా
ర—నమఇతి ఉత్తరద్వారపార్శ్వయోః । పూర్వో
క్తలక్షణౌ । ధాతృవిధాతారౌప్రణమ్య । ఓంసర్వే
భ్యోభగవద్వారపాలేభ్యో నమఇతిసర్వాన్ సమన్త
తః ప్రణమ్య ।ఓంకుముదాయగణాధిపతయేసవాహన

పరివారపరిహరణాయనమః। ఓంకుముదాక్షాయగణా
ధిపతయేసవా—పరిహరణాయనమః। ఓంపుణ్డరీకాయగ
ణాధిపతయే—నమః। ఓంవామనాయగ—నమః।
ఓంశఙ్కుకర్ణాయగ—నమః। ఓంసర్వనేత్రాయ
గ—నమః। ఓంసుముఖాయగ—నమః। ఓం
సుప్రతిష్ఠాయగణాధిపతయే సవాహనపరివారప్రి
హరణాయనమః। ఇతిభగవతః ప్రాగాదిక్రమేణాష్టాసుది
క్షుకుముదాదిగణాధిపతీన్ చతుర్బాహూన్ శఙ్ఖచక్ర
గదాధరాన్ సవాహనపరివారపరిహరణాన్ ధ్యాత్వాప్ర
ణమ్య। ఓంసర్వేభ్యోభగవత్పారిషదేభ్యో నమఇతి
పూర్వోక్తలక్షణాన్ సర్వాన్ పారిషదాన్సమన్త
తః ప్రణమేత్ ॥ పూజాయామావాహనస్థానాని। క్షీ
రార్ణవాదిత్యమణ్డలహృదయాని। మథురాయోధ్యా
ది దివ్యావతారస్థానాని। అన్యానిపౌరాణికాని। శ్రీ
రఙ్గాదీనియథారుచి। ఏవంభగవన్తంనారాయణందే
వీభూషణాయుధపరిజనపరిచ్ఛదద్వారపాలపార్షదై
స్సేవ్యమానంస్వాధీనత్రివిధచేతనాచేతనస్వరూపస్థి
తి ప్రవృత్తి భేదంక్లేశకర్మాద్యశేషదోషాసంస్పృష్టం
స్వాభావికానవధికాతిశయజ్ఞాన బలైశ్వర్యవీర్యశక్తి
తేజః ప్రభృత్యసంఖ్యేయ కల్యాణగుణగణౌఘమ
హార్ణవంధ్యాత్వాప్రణమ్య। మూలమన్త్రేణస్వాత్మానం

భగవతేనివేద్యప్రీణయ్యానుజ్ఞాప్యపూజామారభేత। బా
హ్యయాగే భోగసమర్పణప్రకారః॥ శ్లో ॥ప్రదర్శనం
ప్రదానఞ్చక్షామణంప్రీణనంతథా । ఆదౌమధ్యేవసా
నేచ ప్రతిభోగంసమాచరేత్ । అవలోకయదేవేశ
మిత్యావేద్యస్వసంజ్ఞయా । ప్రాప్తంప్రాప్తంక్రమా
ద్భోగం దర్శయేదాసనాదికమ్ ॥ ప్రదర్శితమముం
భోగం గృహాణత్వంభగవన్నితి ॥ బ్రువన్ప్రీణయ్యాప్రి
యతఃప్రదద్యాత్పరమాత్మనే ।అథాపరాధానఖిలాన్
దత్తభోగానుబన్ధినః । క్షమస్వదేవదేవేతి క్షామయే
త్ప్రణమన్పునః । దేవపాదౌస్పృశన్హస్తాభ్యాంగృహీ
త్వాశిరసానమన్ । ప్రీణయేద్దత్తభోగైశ్చ ప్రీయ
తాంభగవానితి ।భోగదానవిధావేవంపాదధ్యానస్సదా
స్మరన్ । ఇతివఙ్గీవంశేశ్వరోక్తరీత్యా ఉపచారాన్ ద
ద్యాత్ । అత్రమూలమన్త్రైస్త్రిరేవసర్వోపచారాన్
దద్యాత్ । శ్లో ॥ఇజ్యాకాలస్మృతియోఽయమంశోఽహ్న
స్సముపాగతః । సంభృతాస్తేప్యసంభారాః కల్పితా
న్యాసనానిచ ॥ స్నానాద్యర్థాని దేవేశ తవేచ్ఛావ
ర్తతేయది । అవలోకనదానేన తత్సర్వంసఫలంకురు।
తదర్థంసహదేవీభ్యాం సానుగైస్సచివైస్సహ । మమ
నుగ్రహాయకృపయాహ్యత్రాగన్తుంత్వమర్హసి ఇతివి
జ్ఞాప్య।* *స్నానాసనమభ్యర్చ్య పాదుకేప్రదాయ

తతో ప్రవిష్టేభగవతి ॥ఉద్ధరిణ్యాపూర్వస్థాపితార్ఘ్య
పాత్రాదర్ఘ్యజలమాదాయపాణిభ్యాం ఘ్రాణసమ
ముద్ధృత్యతిష్ఠన్నేవనతాననస్సన్ భగవన్మత్పూజాం
ప్రతిగృహ్ణీష్వేతిచిన్తయన్ ముఖేదర్శయిత్వా భగ
వద్దక్షిణహస్తేకిఞ్చిత్ప్రదాయ శేషమర్ఘ్యంప్రతిగ్ర
హపాత్రేప్రక్షిపేత్ ।హస్తశాటికాంప్రదాయ।స్వహ
స్తౌప్రక్షాళ్యపాదయోఃపుష్పాణిదత్వాతతస్స్వహస్తౌప్ర
సార్య!శ్లో॥అకృత్రిమప్రేమరసనిర్భరైస్స్వకరామ్బుజైః
శుద్ధైస్స్వభావసుభగైస్సుఖస్పర్శైస్సుగన్ధిభిః। సంవా
హ్యమానమనిశం శేషశేషాశనాదిభిః । అసత్యస్యాతి
నీచస్య భక్తిహీనస్యదుర్మతేః ॥ మమాపికరయోర
ద్య స్వప్నైవక్ష్యపయోహారే।నిధేహిచరణద్వన్ద్వం త్వా
మస్మిశరణంగతః॥ఇతిసంప్రార్థ్య ।పాద్యపాత్రాత్ పా
ద్యజలమాదాయమూలమన్త్రేణభగవన్నిదంపాద్యమా
దాయేత్యాద్యాపేపనాది।పూర్వవత్కృత్వా । పాద
యోఃకిఞ్చిద్దత్వామనసాపాదౌప్రక్షాళ్యపాద్యంప్రతి
గ్రహపాత్రేనిక్షిపేత్।పాదౌవస్త్రేణసమ్మృజ్య గన్ధ
పుష్పాణిదత్వా ఆచమనీయ పాత్రాదాచమనీయ జల
మాదాయపూర్వవద్దక్షిణహస్తేకిఞ్చిద్దత్వా ఆచాన్తంభ
గవన్తంధ్యాత్వా । శేషమాచమనంప్రతిగ్రహపాత్రే
ప్రక్షిపేత్ । తతోగన్ధపుష్పధూపదీపాచమనముఖవా

సతాంబూలాదీనిదత్వా ప్రణమ్య। ఆత్మాత్మీయంభ
వతోనిత్యకింకరత్వా యస్వీకురుష్వేతి భగవతే నివే
దయేత్। అర్ఘ్యాదిస్నానాన్త వ్యతిరిక్తానాముపచా
రాణాంముఖ్యద్రవ్యాభావేసర్వార్థతోయేనైవదానం।
సర్వార్థతోయమితి సంజ్ఞాబలాత్సర్వార్థతోయస్య
కార్యవిశేషాకథనాచ్చ। కేచిత్తు। అర్ఘ్యాదేవసర్వో
పచారసమర్పణమ్।సర్వార్థస్యతుప్రక్షాళనంప్రయో
జనమితివదన్తి।తత్రౌచిత్యాత్ యథాసమ్ప్రదాయంద్రష్ట
వ్యం।*తతస్స్నానాసనమానీయ।గన్ధాదిభిరభ్యర్చ్యప్ర
ణమ్య।శ్లో॥స్నానకాలస్త్వయంప్రాప్తస్తవేచ్ఛావర్తతే
యది। అభ్యంజయిత్వాదేవేశసుస్నానంకర్తుమర్హ
సి।స్ఫటీకృతంమయాదేవఇదంస్నానంపరంత్వయి।సపా
దపీఠంపరమమిదంస్నానాసనంమహత్॥ ఆసాదయా
శుస్నానార్థం మదనుగ్రహకామ్యయా। ఇతి విజ్ఞా
ప్యపాదుకేప్రదాయ।తతోఽపవిష్టే।గన్ధపుష్పవస్త్రభూ
షణాన్యపనీయ విష్వక్సేనాయదత్వా। స్నానశాటి
కాం ప్రదాయ పాద్యాచమనపాదపీఠప్రదానదన్తధా
వనకాష్ఠజిహ్వానిర్లేఖన గండూషముఖప్రక్షాళనాచ
మనాదర్శహస్తప్రక్షాళనముఖవాసతాంబూలతైలా
భ్యంగోద్వర్తనామలకతోయప్రదానకంకతప్లోతదేహ
శోధనశాటికాప్రదాన హరిద్రాలేపనప్రక్షాళనవస్త్ర

త్తరీయోపవీతపాద్యాచమన పవిత్ర ప్రదానగన్ధపు
ష్పధూపదీపాచమన నృత్తగీతవాద్యాదసర్వమఙ్గళసం
యుక్తాభిషేకప్రదాననీరాజనాచమనదేహశోధనోప
వీతవస్త్రోత్తరీయాచమనకూర్చప్రసారణానికుర్యాత్
**తతోలఙ్కారాసనమానీయ్య। గంధాదిభిరభ్యర్చ్య
తతోపవిష్టే । పూర్వవత్ స్నానీయవర్జమర్ఘ్యా
దీన్సకల్పయిత్వా ।అర్ఘ్యపాద్యాచమనీయాని దత్వా
గన్ధసమృద్ధవస్త్రోత్తరీయభూషణోపవీతాచమనీయా
నిదత్వా దేవ్యాదిపరివారాణాంస్నానవస్త్రభూషణా
న్తంకృత్వాగన్ధపుష్పాదీని దేవానంతరంసర్వపరివారా
ణాంప్రత్యేకంప్రదాయధూపదీపాచమనీయాని దద్యా
త్। అథసర్వపరివారాణాం గన్ధాదీనేవ దద్యాత్ ।పు
ష్పప్రదానాలఙ్కారాంజనోర్ధ్వపుణ్డ్రదర్శధూప
దీపాచమనధ్వజఛత్రచామర శంఖచిహ్నకాహళీభే
ర్యాదిసకలవాద్యనృత్తగీతాదిభిరభ్యర్చ్య మూలమ ।
న్త్రేణప్రత్యక్షరంద్వాదశాక్షరేణ విష్ణుగాయత్ర్యాపం
చోపనిషన్మన్త్రైః పురుషసూక్తఋగ్భిరన్యైశ్చ భగవ
న్మన్త్రైశ్శక్త్యాపుష్పం ప్రదాయదేవ్యాదిపారిష
దాన్తంతత్తన్మంత్రేణపుష్పం ప్రదాయప్రణమ్య । ప్ర
తిదిశం ప్రదక్షిణప్రణామపూర్వకం భగవత్పుష్పాఞ్జ
లిం దత్వా పురతః ప్రణమ్య ।శ్రుతిసుఖైస్తోత్రైస్తు
త్వాస్నాత్వానం నిత్యకింకరతేవననివేద్య ।

తత్రైవ ధ్యాత్వా యథాశక్తి మూలమంత్రం జపిత్వా సర్వభోగపూరణీం శాలితణ్డులనిర్మితాం మాత్రాం దత్వా ॥శ్లో॥ భోగాపవర్గఫలదాః భుంక్ష్వభోగాః జగద్గురో । సతామప్యసతాం తేషామస్తు తే పరిపూర్ణతా ॥ ఇతి ప్రార్థ్య।ముఖవాసతాంబూలాదీని ప్రదాయార్ఘ్యం దత్వా॥* *భోజ్యాసనమభ్యర్చ్య ప్రణమ్య ॥ శ్లో ॥ ప్రాప్యాతు ప్రాపణే కాలే ప్రపత్త్యానీత ఏవ తే । మృష్టమేధ్యస్థిరాన్నాని భక్ష్యభోజ్యాన్యనేకశః ॥ సంపన్నాని జగన్నాథ భోజ్యాసనముపాశ్రయ। ఇతి విజ్ఞాప్య పాదుకే ప్రదాయ।తత్రోపవిష్టే। పాద్యాచమనార్హణీయాని దత్వా। గుడం మాక్షికం సర్పిర్దధిక్షీరం చేతి। పాత్రే నిక్షిప్య శోషణాదిభిర్విశోధ్య। అర్ఘ్యజలేన ప్రోక్ష్య అవనతశిరాహర్షోత్ఫుల్లనయనో హృష్టమానసో భూత్వా।ప్రదాయాచమనీయం దద్యాత్ ।యత్కించిద్ద్రవ్యం భగవతే దీయతే తత్సర్వంశోషణాదిభిర్విశోధ్యార్ఘ్యజలేనప్రోక్ష్యాస్త్రమన్త్రేణరక్షాంకృత్వాదద్యాత్ । తతశ్చ గాంసువర్ణం రత్నానిచదద్యాత్ ।తతః॥ శ్లో ॥ సుసంస్కృతాన్నమాజ్యాఢ్యందధిక్షీరమధూనిచ।ఫలమూలవ్యఞ్జనాని మోదకాంశ్చసుభక్తితః ॥లోకేప్రియతమాన్యత్ర నశ్చేష్టానిశాస్త్రావిరుద్ధాని సంభృత్య శోషణాదభిర్విశోధ్యా

మష్టాంగేనప్రణమ్య। ఇజ్యామధ్యసంభావితబుద్ధిపూర్వకాపచారాంగవైకల్యాదిపరిహారార్థం శరణముపగచ్ఛేత్। శ్లో॥ మనోబుద్ధ్యభిమానేనసహన్యస్యధరాతలే।కూర్మవచ్చతురఃపాదాన్ శిరస్తత్రైవపంచమమ్।ప్రదక్షిణసమేతేనహ్యేవం భూతేనసర్వదా॥ అష్టాంగేనప్రణామేనహ్యుపవిశ్యాగ్రతో విభోః। ఇత్యుక్తాష్టాంగప్రణామః।శరణాగతిప్రకారశ్చపూర్వోక్త ఇతినిత్యోక్తేః।తతోర్ఘ్యజలంప్రదాయ।అనుయాగాదికంచాథచికీర్షన్నాహ్నికంవిధిమ్। శ్లో॥దత్తానుజ్ఞఃపరేణాపిగమనాయాత్మనోబహిః।నిర్గంతుకామోనిక్షిప్యదేవం ద్వారికాదిషు॥సభయస్సానుతాపశ్చచండాదీన్ద్వారపాలకాన్। కుముదాదీన్గణేశాంశ్చచక్రాదీన్యాయుధాన్యపి। గరుడంచవిశేషేణ శేషం శేషాశనం తథా। ప్రణమ్యాధారయేద్దేవంసస్నేహోదరసాధ్వసం। నిక్షిపన్ జీవనమివన్యస్యన్నివమహానిధిం। నిధిత్సన్నివచక్షుస్స్వమర్పయన్నివకల్పకం। సర్వేభవంతస్సగణాస్సన్నద్ధాస్సర్వదిక్ష్వపి। సావధానాశ్చతిష్ఠంతునిక్షిప్తామిభవత్స్వహం।మమనాథంమమగురుం పితరంమాతరంచమే। హరింశ్రియంభువంచాపి తాన్పాలయతసర్వతః। యథానిక్షిప్తరూపంమే సందర్శయతసర్వదా।భవత్స్మరణంలబ్ధ్వావ్రజామిగతసాధ్వసః। ఇ

తివిజ్ఞాప్యతాంపశ్చాత్ప్రార్థయేతహరింగిరా । న
నుదేవత్వమేవైకస్స్థావరచరం జగత్ । బ్రహ్మాదిస్థా
వరాంతంచ పరిపాసిజహాసిచ ।సంహరిష్యసి చాప్య
న్తైరూపైస్తైస్తైర్యథేప్సితైః । కేనత్వం ప్రార్థ్యసే దేవ
కేనవాత్వంవిహింససి । అతస్త్వమేవత్వాందేవాప్రే
చండాదీన్పాలకానపి।మాఞ్చమామకమప్యేతత్సర్వం
గృహమశేషతః। పాలయిత్వాస్వసంకల్పమాత్రేణమ
ధుసూదన।త్వాంమయాత్వయినిక్షిప్తంవిశ్వస్తేనాధిక
ల్పక।ఆగతాయయథాకాలంసర్వంమేదాతుమర్హసి ।
ఇతివిజ్ఞాప్య।స్వార్థభాగేనవైశ్వదేవంపంచమహాయ
జ్ఞాంశ్చయథాసూత్రంయథాసంప్రదాయంకుర్యాత్।
ప్రాతఃకృతబ్రహ్మయజ్ఞశ్చేత్ ।తన్నకుర్యాత్ ।తచ్చవైశ్వ
దేవంలౌకికాగ్నౌపాకేవాతత్రకుర్యాత్ వైదికేపాకేత
త్రికృత్వాశేషందంపతీద్వావేవభుంజీయాతాం॥కదాచి
దిజ్యాయాఃక్షీణవృత్తితయా కలహాదివశేనవాతృతీయ
కాలేకరణాశక్త్యాయత్రక్వచిదవసరే భోజనాత్పూర్వం
కుర్యాత్ ఏకస్మిన్దినేశ్రవణజన్మనక్షత్ర సంక్రాంత్యుప
రాగద్వాదశీపర్వద్వయగురుజన్మర్క్షాదినిమిత్తవశేనా
నేకభగవదారాధనప్రాప్తౌ । అభిగమనోపాదాన సం
కోచేననిమిత్తక్రమేణకుర్యాత్ । నిమిత్తయోగపద్యే
యథారువిక్రమేణ కుర్యాత్ ।తతోగోదోహనమా

త్ర మతిథిందిదృక్షుస్థిత్వాతిథికుమారాదీన్ప్రథమం
భోజయిత్వా। సుప్రక్షాళితపాణిపాదోద్విరాచమ్య।
ప్రణవేనగోమయేనచతురశ్రంమండలంకృత్వా।శా
స్త్రోక్తపాత్రంనిధాయప్రాఙ్ముఖత్వాదినియమయుక్తో
వర్తులపవిత్రధారీసత్వాద్యదిభిర్దర్వ్యా వదినాపరివి
ష్టమన్నందృష్ట్వాప్రాంజలిరస్మాకంనిత్యమస్త్వేతదిత్యు
క్త్వాపాద్యేనశుద్ధజలేనవా। వ్యాహృతిభిఃప్రోక్ష్యశో
షణాదిభిర్విశోధ్య వ్యాహృతిభిరన్యైశ్చ పవమానమం
త్రైరభిమంత్ర్య।అన్తర్యామిణేనివేద్యపరగృహే చే
త్స్వార్చ్యాయైనివేద్యపునశ్చస్వాన్తర్యామిణేనివేద్య
వ్యాహృతిభిఃపరిషిచ్య।సమ్ప్రదాయోఽస్తిచేత్సర్షి
చ్ఛన్దోదేవతాదిప్రాణాగ్నిహోత్రమప్యనుష్ఠాయభ
ర్త్రాదిదత్తేనార్ఘ్యజలేనసత్యంత్వర్తేనపరిషిఞ్చా
మీతిపునఃపరిషిచ్య పాదాభ్యాంపాదేనవా । ధరణీం
స్పృష్ట్వావామహస్తాంగుష్ఠతర్జనీమధ్యమాభిర్వామ
భాగేపాత్రంస్పృష్ట్వాపరదత్తేనపాద్యేనామృతోప
స్తరణమసీతి।ఆపోశనంకృత్వా। సాంగుష్ఠమధ్యమానా
మికాభ్యాంఓంప్రాణాయస్వాహేత్యాదిభిస్సప్రణవైః
పఞ్చప్రాణాహుతీర్హుత్వా మనసాప్రాణాయేదం
నమమేతితదాతదాఉద్దేశత్యాగమపికృత్వా । వామ
హస్తంప్రక్షాళ్యప్రతికబళంగోవిన్దంస్మరఞ్ఛాస్త్రాను

మతవ్యంజనోపదంశసహితం శాస్త్రోక్తనియమయుక్త
స్సన్ భుక్త్వా అమృతాపిధానమసీతిమంత్రేణ పరదత్త
భగవత్పాదోదకం సశేషం పీత్వా శేషం జలమ్ ॥శ్లో॥ రౌ
రవే పుణ్యనిలయే పద్మార్బుదనివాసినామ్। అర్థినాముద
కం దత్తమక్షయ్యముపతిష్ఠతు। ఇతి మన్త్రేణ భోజనపాత్రే
స్య వామతో దేవతీర్థేన భువి నిస్రావ్య పవిత్రం విసృజ్య
భోజనాన్నిరస్యోత్థాయ త్రీన్ గణ్డూషాన్ కృత్వా మాషా
దిచూర్ణైర్మృద్భిర్వా హస్తౌ సంశోధ్య పునశ్చ త్రయోదశ
గండూషాన్ కృత్వా దన్తశోధనం కుర్యాత్ । అథవా
పూర్వమేవ షోడశ గండూషాన్ కృత్వా మృద్ఘర్షణా
దినా హస్తప్రక్షాళనం కృత్వా । తతో ముఖప్రక్షాళనం కు
ర్యాత్ । తతః పాదౌ ప్రక్షాళ్య ద్విరాచమ్య । ప్రాణానాం
గ్రన్థిరసీతి హృదయమధ్యే ॥ అంగుష్ఠమాత్రః — వి
శ్వభుక్ । ఇతి దక్షిణపాదాఙ్గుష్ఠే ఊర్ధ్వ దక్షిణహస్తేన జ
లం నిస్రావ్య । శ్రద్ధాయాం ప్రాణే నివిశ్యామృతం హు
తం ప్రాణమన్నేనాప్యాయస్వేత్యాదిభిర్బ్రహ్మణి మ ఆ
త్మామృతత్వాయేత్యన్తం హుతమనుమన్త్ర్య సూర్య
మభివీక్షేత । రాత్రౌ దీపమవలోకయేత్ । ఉదుత్యం
జాతవేదసం — సూర్యం । ఇత్యాదిత్యముపతిష్ఠేత ॥శ్లో॥ వి
ష్ణుర్దాతా తథైవాన్నం పరిణామశ్చ వై సదా । సత్యేన తే
న మే భుక్తం జీర్యత్వన్నమిదం తతః ॥ ఇత్యుచ్చార్యోదరం
పరిమృజ్య । ఓమితి బ్రహ్మణి స్వాత్మానం యోజయేత్
అథ తాంబూలశోధితాస్యః । భగవానేవ — ఇజ్యాఖ్యాం
[illegible] కారితవానితి సాత్త్వికత్యాగం కృత్వా ॥ కృతజ్ఞ

కరిష్యామి—ఇజ్యయా భగవతః కర్మణా భగవాన్ప్రీయ
తాం వాసుదేవ ఇతీజ్యాం సమాపయేత్ ॥ * * *

తతశ్చతుర్థకాలే కృతఞ్చ కరిష్యామి—స్వాధ్యా
యేన భగవతః కర్మణా భగవన్తమర్చయిష్యామి ॥
ఓం భగవతో బలేన—కరిష్యామీతి సఙ్కల్ప్య ।భగవా
న్స్వకర్మ కారయతీత్యనుసన్ధాయ ఉపబ్రహ్మణ సాపే
క్షాధికారీ ఇతిహాసపురాణనిగమాన్తద్వయ పరిచయం
కుర్యాత్ । తన్నిరపేక్షాధికారీ స్వచిత్తరంజకాన్
యోగిజ్ఞానప్రదీపాయమానాన్ వాఙ్మయపాపనివర్త
కాన్ వ్యాపకమన్త్రాదీనాం శ్రవణమననప్రవచనజపా
దీన్ సత్సంవాదాదీంశ్చ కుర్యాత్ । శమాద్యుపయుక్త
శాస్త్రసంశీలనం కుర్యాత్ ।ఇతి స్వాధ్యాయకాలః ॥ * *

అథ లౌహితాయతి సూర్యే । వస్త్రపరివర్తనపూ
ర్వకం యథాసూత్రం సాయం సన్ధ్యాముపాసీత । తత్ర
అగ్నిశ్చేతి మన్త్రస్య సూర్య ఋషిః గాయత్రీ ఛన్దః ।అ
గ్నిర్దేవతా । అపాం ప్రాశనే వినియోగః । ఉపస్థాన
కాలే ఇమం మ ఇతి పఞ్చ ఋచాం నైవరాత ఋషిః ।గాయ
త్రీ త్రిష్టుప్ గాయత్రీ జగతీ త్రిష్టుప్ఛన్దాంసి । ఇతి భేదః ।
ఉపస్థానే వినియోగః । ప్రదోషరహితరాత్రౌ ।ఆశౌచ
రహితః శ్రీమదష్టాక్షరమపి యథాశక్తి జపిత్వా । ఆచ
మ్య వారిపూరితపాత్రం గృహీత్వా గృహమాసాద్య సా
యం హోమం కృత్వా పూర్వవద్భగవన్తమభిగమ్య హ
విర్నివేద్య వైశ్వదేవం బలిహరణపఞ్చమహాయజ్ఞవర్జం
త్వా వైహాయసబలిమాత్రఞ్చ కృత్వా పూర్వవ